

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

CIRCULAIRE EN OMKEERBARE ONTWERPEN

LENTE 2020

Aanwending van materialen die de omkeerbaarheid bevorderen

- ▶ Aantonen dat bepaalde 'traditionele' uitvoeringen al aan de doelstelling van omkeerbaarheid voldoen
- ▶ Voorstellen van materialen en uitvoeringen (niet-volledige lijst) ontwikkeld met het oog op omkeerbaarheid

INLEIDING

WANDEN

TECHNIEKEN

VOORBEELD

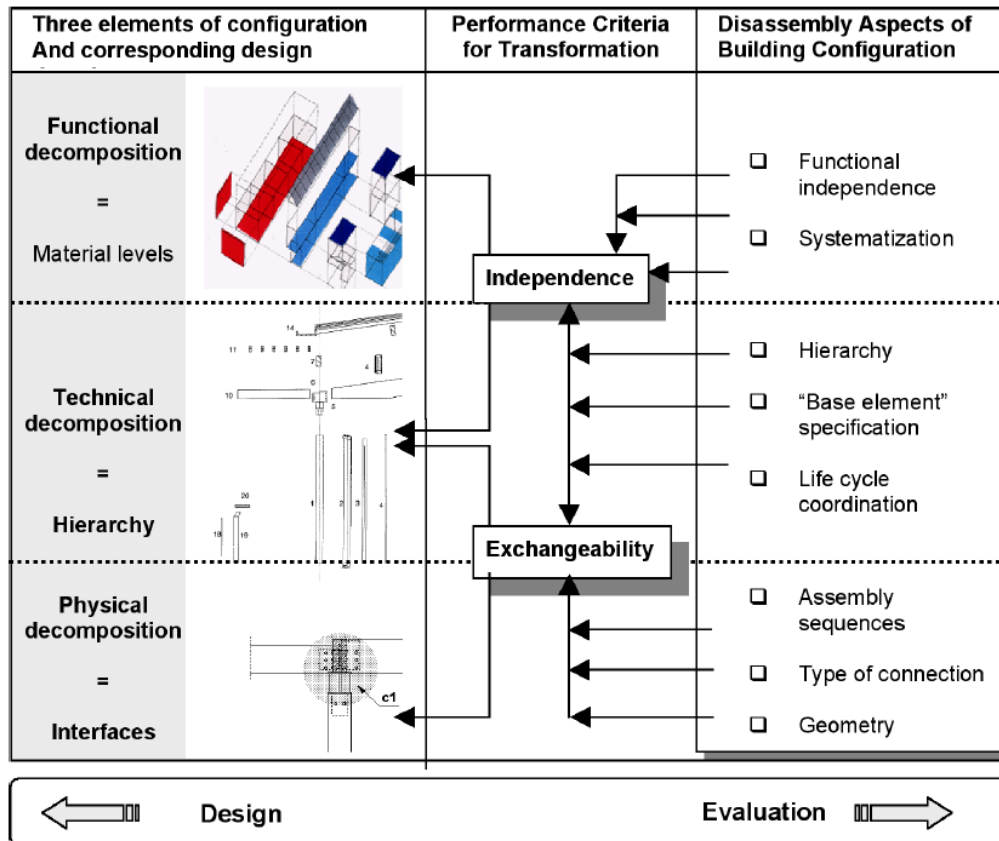

Woordenlijst HQE (Franse norm - Haute Qualité Environnementale)

- Doel 2: Geïntegreerde selectie van bouwprocessen en -producten
⇒ Nadenken over de duurzaamheid en de aanpasbaarheid van het gebouw

Levensduur	Draagconstructie Productie- & distributie-installaties Apparatuurinstallaties Vaste en mobiele inrichtingen Afwerkingen	: 50 tot 75 jaar : 15 tot 20 jaar : 10 tot 15 jaar : 10 jaar : ± 5 jaar
Flexibiliteit (ruimten)	Een algemeen organisatieprincipe definiëren voor alle gebouwsystemen	
Evolutiviteit	Aanpassingen aan technologische evoluties	
Uitbreidbaarheid	Het gebouw vergroten	
Omkeerbaarheid	Wijzigen van gebouwbestemming Gebouw voor specifiek gebruik (woning, hotel, kantoor) of voor gemengd gebruik ...	
Demontage	Demonteerbaarheid bij levenscycluseinde van het gebouw Scheiding en sortering van materialen	

Link met de presentatie over ruimtelijke omkeerbaarheid

Durmisevic 2006 ©

Source/Bron: Dr. E. Durmisevic - BAMB

Materiaal <> Uitvoering

- ▶ **Materiaal** in de zin van ‘bouwelement’
- ▶ **Uitvoering** in de zin van ‘technische en bouwuitvoering’

Ruimtelijke omkeerbaarheid <> Technische omkeerbaarheid

- ▶ **Ruimtelijke** omkeerbaarheid: uitvoering die flexibiliteit, verandering van gebruik/herbestemming, uitbreiding bevordert
- ▶ **Technische** omkeerbaarheid: uitvoering die de demonteerbaarheid bevordert (met het oog op hergebruik)

Ruimtelijke omkeerbaarheid: algemene principes

- ▶ Bevorderen van
 - ‘vrije plattegrond’
 - mobiele elementen
 - modulariteit
 - standaardisering
 - plaatsingspatroon
 - toegankelijkheid (technieken)

- ▶ Vermijden van
 - ‘maatwerk’

Ruimtelijke omkeerbaarheid: algemene principes

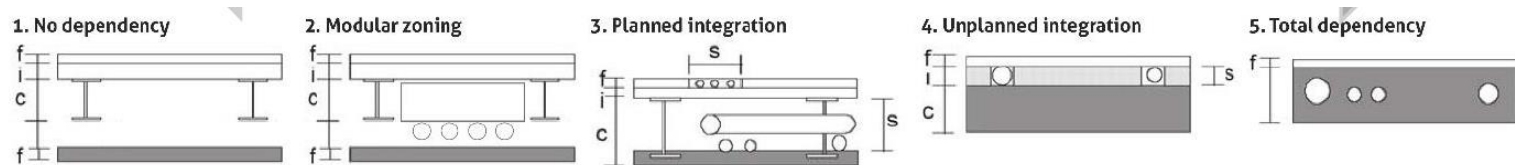

Source/Bron: Wikipedia

Technische omkeerbaarheid: algemene principes

- Bevorderen van
- wat 'los' is, in bulk
 - Demonteerbare (mechanische, schroef-, ...) assemblages
 - fysieke scheidingen
 - prefabricage
 - elementen van klein formaat (modulariteit)
 - insteeksystemen (leidingen)

Source/Bron: Dr. E. Durmisevic - BAMB

- Vermijden van
- lijm, schuim
 - vastgegoten elementen

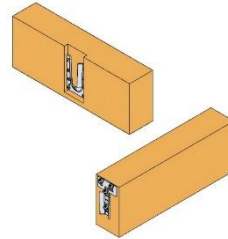

Technische omkeerbaarheid: algemene principes

Geassembleerd

Source/Bron: lignatool

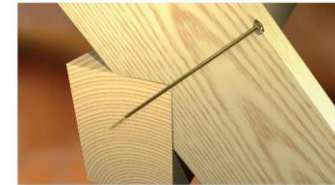
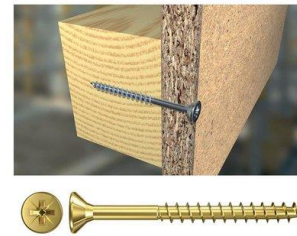

Source/Bron: Simpson Strong-Tie

Geschroefd

Source/Bron: lignatool

Source/Bron: Maison.com

Gespijkerd

Source/Bron: Koreus

Gelijmd

Source/Bron: Codève bois

Omkeerbaarheid is mogelijk op verschillende niveaus

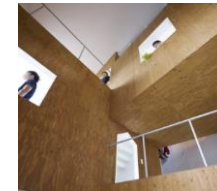
- Het materiaal

- De materiaalluitvoering

- De binnenruimten

- Het gebouw

Subjectiviteit <> Objectiviteit

Bepaalde systemen of merken worden in deze presentatie vermeld
om educatieve redenen.

Een evaluatie van deze producten wordt voorgesteld **door de opleider**.

De analyse beperkt zich tot de **omkeerbaarheid** en vormt geen
beoordeling van de algemene kwaliteit van het product.

De vermelde producten en systemen vormen geen volledige lijst van
'goede' of 'slechte' producten.

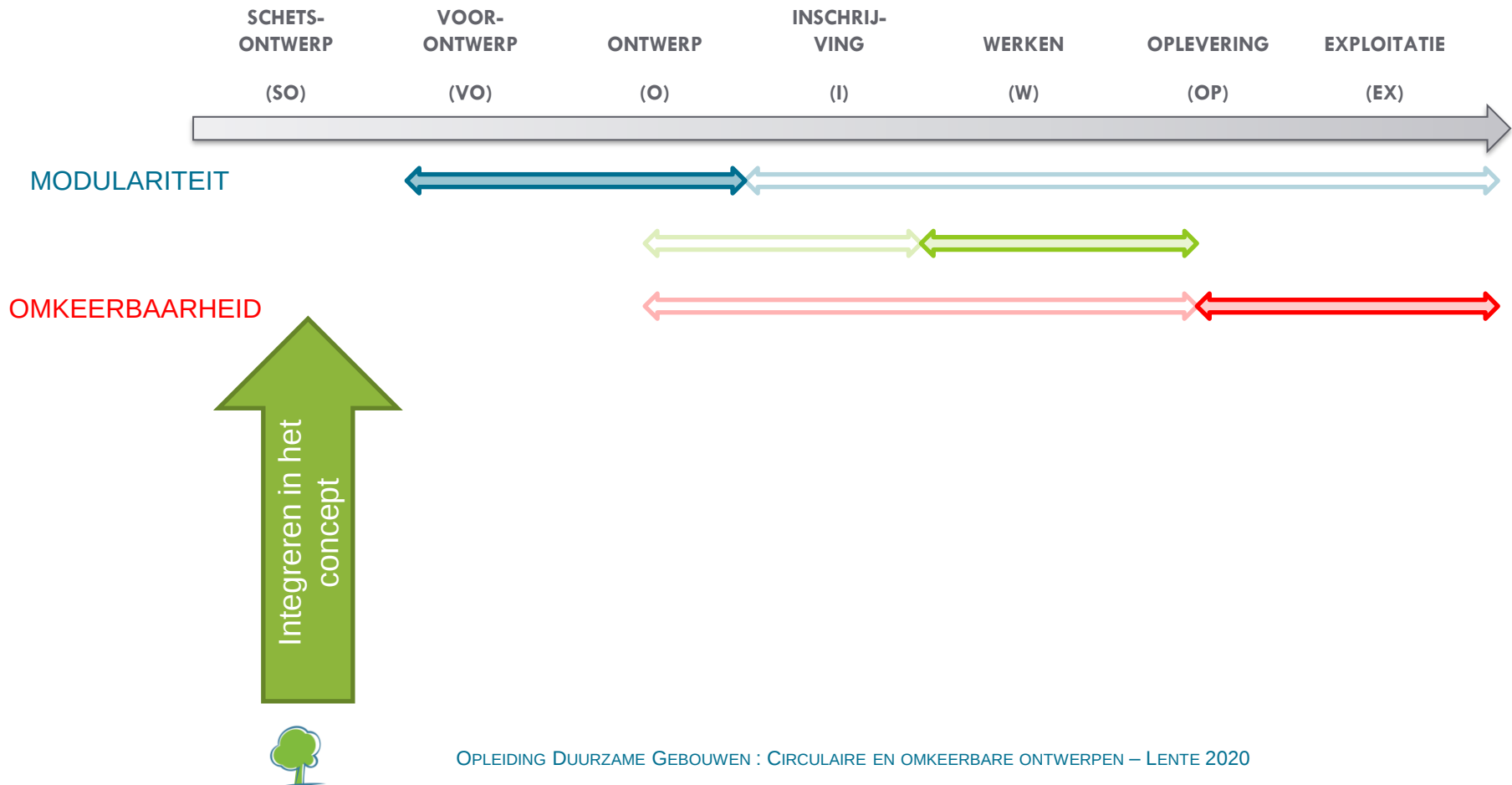
Ze worden vermeld om een aantal aangehaalde punten te illustreren.

Dank u voor uw begrip.

Prefabricage / modulariteit / omkeerbaarheid

- ▶ Concepten die vanaf het eerste schetsontwerp moeten worden geïntegreerd
- ▶ Maar die op verschillende momenten in de levenscyclus van het gebouw worden geconcretiseerd

INLEIDING

WANDEN

- **Ruimtelijke omkeerbaarheid**
- Technische omkeerbaarheid

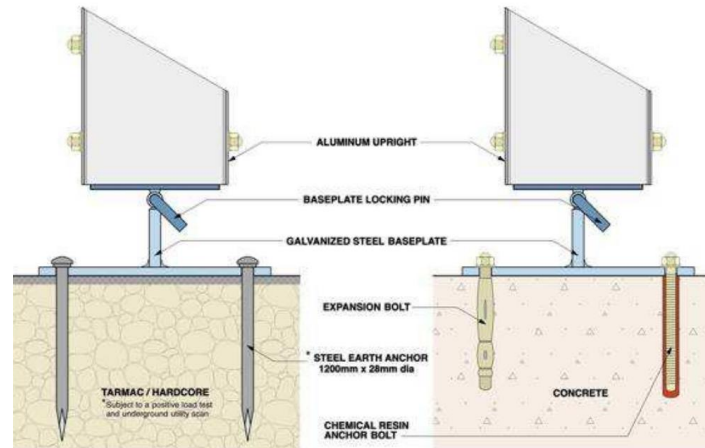
TECHNIEKEN

VOORBEELD

Funderingen

- Zonder funderingen?

Source/Bron: www.hts-ind.co.uk

- Traditionele betonnen fundering
- Om deze 'flexibeler' te maken
 - Stalen palen (ingeheid of anders) - hogere kostprijs dan beton
 - Rails in de funderingsplaat of voorafgaande plaatsing van platen > aanpassingen van metalen profielkolommen

Constructiesysteem

- ▶ Palen-balkensysteem
 - Materiaal naar keuze (hout, staal, beton, ...)
 - Invulling naar keuze

Source/Bron: Hout Info Bois

- ▶ Hout-/staalskeletbouw

Source/Bron: Hout Info Bois

Source/Bron: ecorce

Constructiesysteem

- Wanden uit metselwerk / houtpanelen / betonwanden

Source/Bron: batiactu.com

Source/Bron: GUIDEnR BOIS-ENERGIE

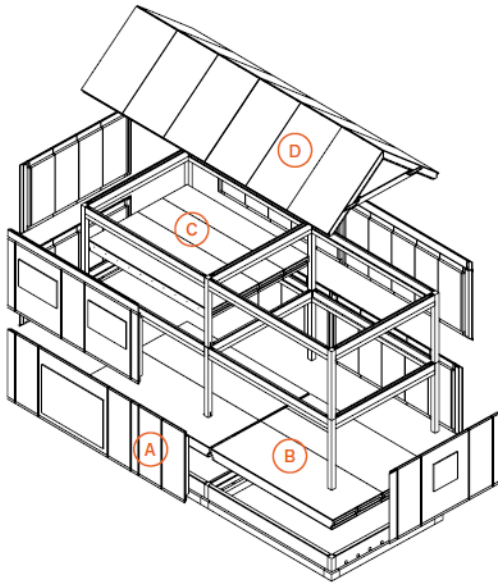

Source/Bron: lemoniteur.fr

Voorbeeld van een omkeerbaar houtskeletstelsel

- CIMEDE 2 - De modulaire oplossing CIMEDE 2 – Atelier de l'Avenir, Grèce-Hollogne. Houten modules die voldoen aan hoge eisen op het gebied van EPB, akoestiek en brandweerstand

Voordelen

Uitwisselbare muurmodules
 Maximalisatie van de taken in de werkplaats
 => Niet beïnvloed door weersomstandigheden
 Beheerste productievoorwaarden
 => Precisie-uitvoering
 Standaardvervoer
 Perfecte montage op de bouwplaats
 Gebouw snel beschermd
 => geen tijdelijke afdekking vereist
 Snelle integratie van geheel van
 waterdichte en isolerende modules
 Tijds winst
 Perfecte uitvoeringsplanning

Mogelijke opties

Installatie op metalen, beton- of gemengd skelet
 BIM-integratie
 Bibliotheek van beschikbare componenten en raster
 Realisatie van mansardedaken

Aanpasbaarheid

Het CIMEDE-systeem biedt de mogelijkheid om de topologie van buitengevels eenvoudig aan te passen, of het nu om het aanpassen van de gevelbekleding, het verplaatsen van een raam of het toevoegen of verwijderen van een deur gaat. Dit wordt mogelijk gemaakt door het gebruik van standaardmodules bevestigd op een hoofdstructuur bestaande uit een palenbalkensysteem

Evolutiviteit

Het CIMEDE-systeem werd ontworpen om gebouvvolumes in de loop der tijd makkelijker te kunnen aanpassen. Doel is het gebouw te kunnen aanpassen en te laten evolueren overeenkomstig gebruik, samenstelling of gebruikersconfiguratie. De techniek maakt zowel vergrotingen als verkleiningen van gebouwen mogelijk.

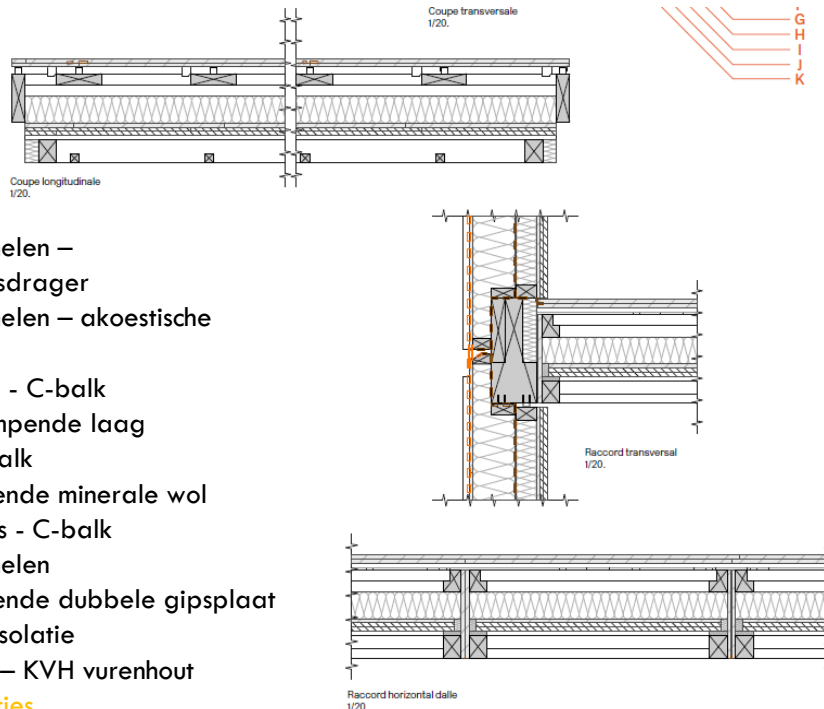
Vrijheid

Het CIMEDE-systeem biedt de mogelijkheid om twee soorten wanden te integreren: een binnenwand die volledig demonteerbaar is zonder speciaal gereedschap en zonder impact op de boven- en onderafwerking, en een tussenwand waarvan de structuur wordt versterkt door toevoeging van brandwerende/akoestische lagen geassembleerd met metalen ankers. De binnenwandinrichting is vrij.

Voorbeeld van een omkeerbaar houtskeletstelsel

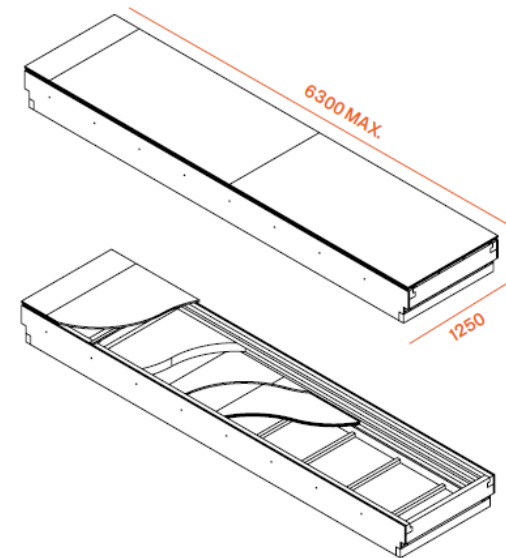
► CIMEDE 2 – voorbeeld vloer

- OSB3-panelen – afwerkingsdrager
- OSB3-panelen – akoestische drager
- Bovenflens - C-balk
- Geluiddempende laag
- Kern: C-balk
- Brandwerende minerale wol
- Onderflens - C-balk
- OSB3-panelen
- Brandwerende dubbele gipsplaat
- Houtvezelisolatie
- Vloerbalk – KVH vurenhout

Mogelijke opties

- Integratie van technieken in de werkplaats
- Variabele dikte
- Aanpasbare afwerkingen

Voorbeeld van een omkeerbaar metaalskeletstelsel

- FAAY.nl

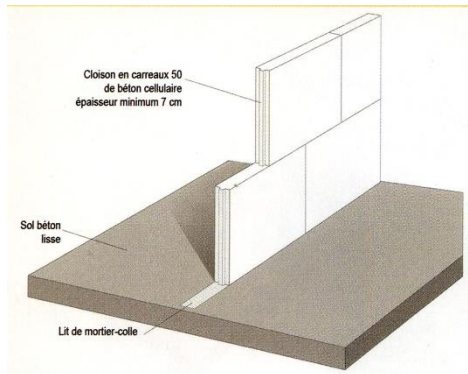
Binnenwandinrichting

- Zonder binnenwanden

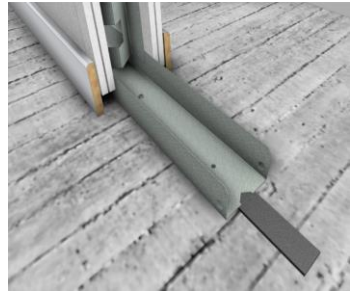
- Gemetselde binnenwanden

Binnenwandinrichting

- ▶ Binnenwanden van het 'skelettype' (verplaatsbaar, bevestigingstype)
 - JuuNoo-oplossing (aanpasbaar, zonder snijden/zagen)

Source: juunoo.com

- GEBERIT GIS-oplossing (insteeksysteem)

Bron: geberit.be

- SP54-wanden (hout)

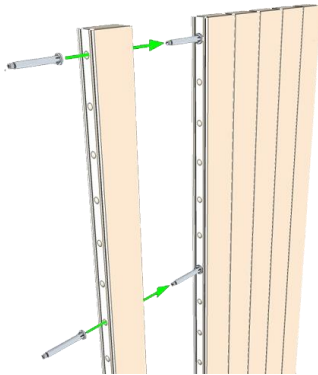

Bron: faay.nl

Binnenwandinrichting

- ▶ Houten binnenwanden
 - Systimber > voor scheidingswanden

Source/Bron:
www.systimber.com

Binnenwandinrichting

► Vouwwanden

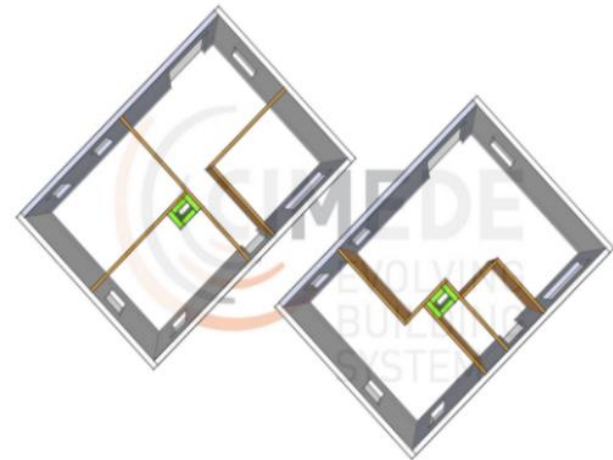
- panelen onafhankelijk van elkaar -> specifieke vervanging
- glazen uitvoering mogelijk
- installatieopties voor aluminium rails.

Bron: Flexio

► Evolutief CIMEDE-systeem (zie hierboven)

Bron: CIMEDE

INLEIDING

WANDEN

- Ruimtelijke omkeerbaarheid
- **Technische omkeerbaarheid**

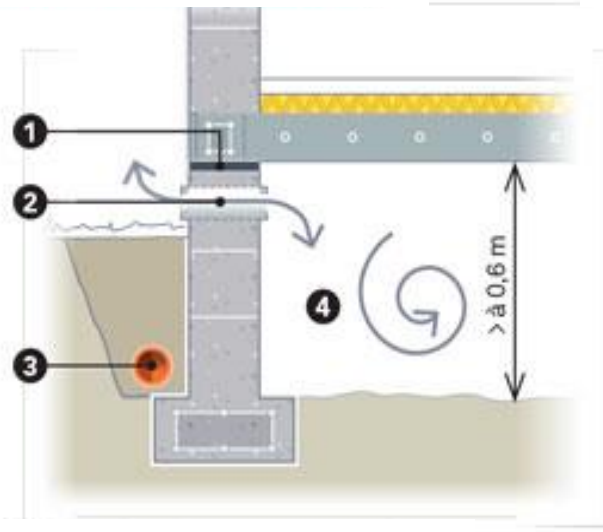
TECHNIEKEN

VOORBEELD

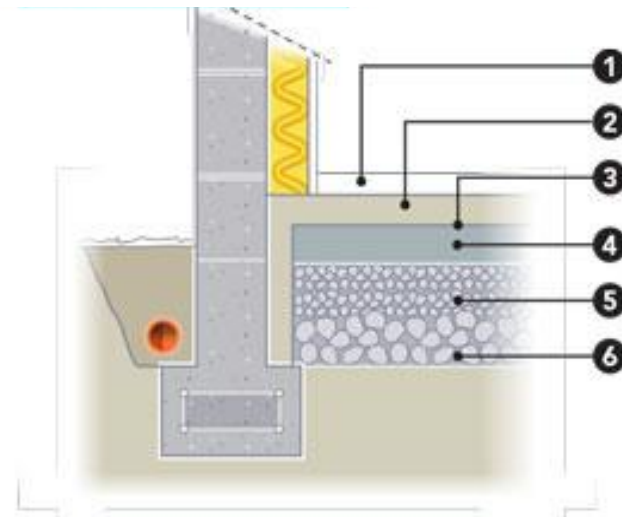
Vloerplaat op volle grond of geventileerde kruipruimte?

Op kruipruimte

1. Capillaire onderbreking
2. Opening met ventilatierooster
3. Drainering
4. Kruipruimte

Op volle grond

1. Afwerkingsdekvloer
2. Betonplaat
3. Polyaanfolie
4. Isolatie
5. Paklaag gewassen grind 20/40 mm
6. Paklaag gewassen grind 40/80 mm

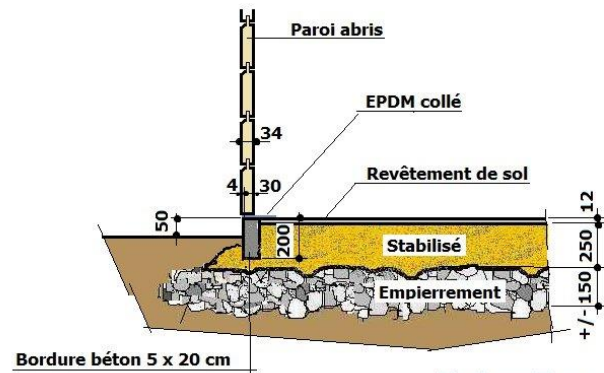

Vloerplaat op volle grond of geventileerde kruipruimte?

- Fysieke scheiding van de lagen

Source/Bron: argex

BricoZone
www.bricozone.be

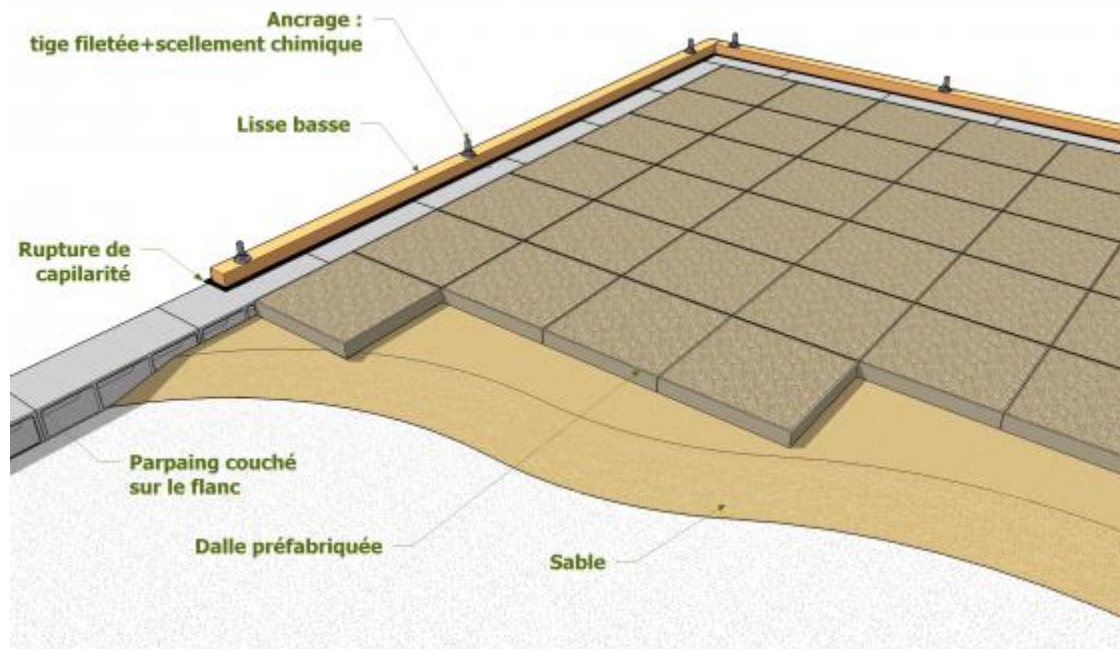

Vloerplaat op volle grond of geventileerde kruipruimte?

- ▶ Demonteerbaar?
 - <https://constructionbois.bilp.fr/guide-construction-bois/fondations-supports/types-fondations/dalle-demontable>
 - Kleinere afmetingen

Van boven naar onder:

- Verankering: draadstang + chemisch
- Onderste regel
- Capillaire onderbreking
- Bouwblok, op kant liggend
- Prefabtegel
- Zand

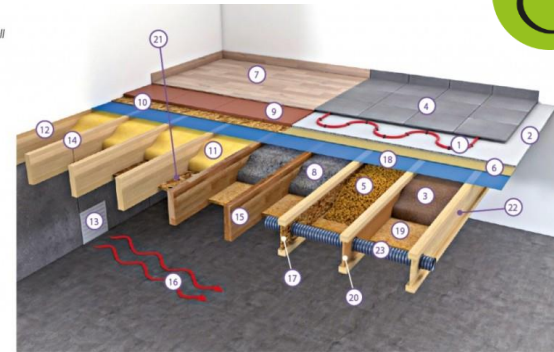

Vloerplaat op volle grond of geventileerde kruipruimte?

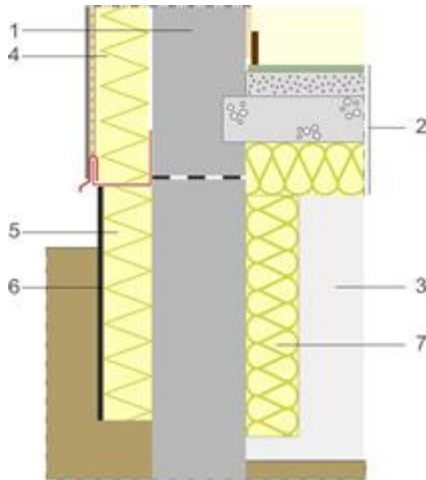

Source/Bron: isolation-expert.be

- Plancher chauffant
- Chape sèche béton type Fermacell
- Laine de bois en vrac
- Carrelage
- Liège en vrac
- Dalle particules
- Parquet
- Ouate cellulosique
- Sous couche isolation phonique et thermique
- Dalle OSB
- Laine minérale
- Murallière Lamibois
- Grille de ventilation
- BMA
- Poutre en lamellé-collé
- Ventilation
- Poutre en I
- Pare-vapeur
- Fibre dure fond de dalle
- Poutre en I âme medium
- Panneau OSB Fond de dalle
- Poutre en I Ame bois
- Gaine

Source/Bron: videsanitaire.com

Source/Bron: energie+

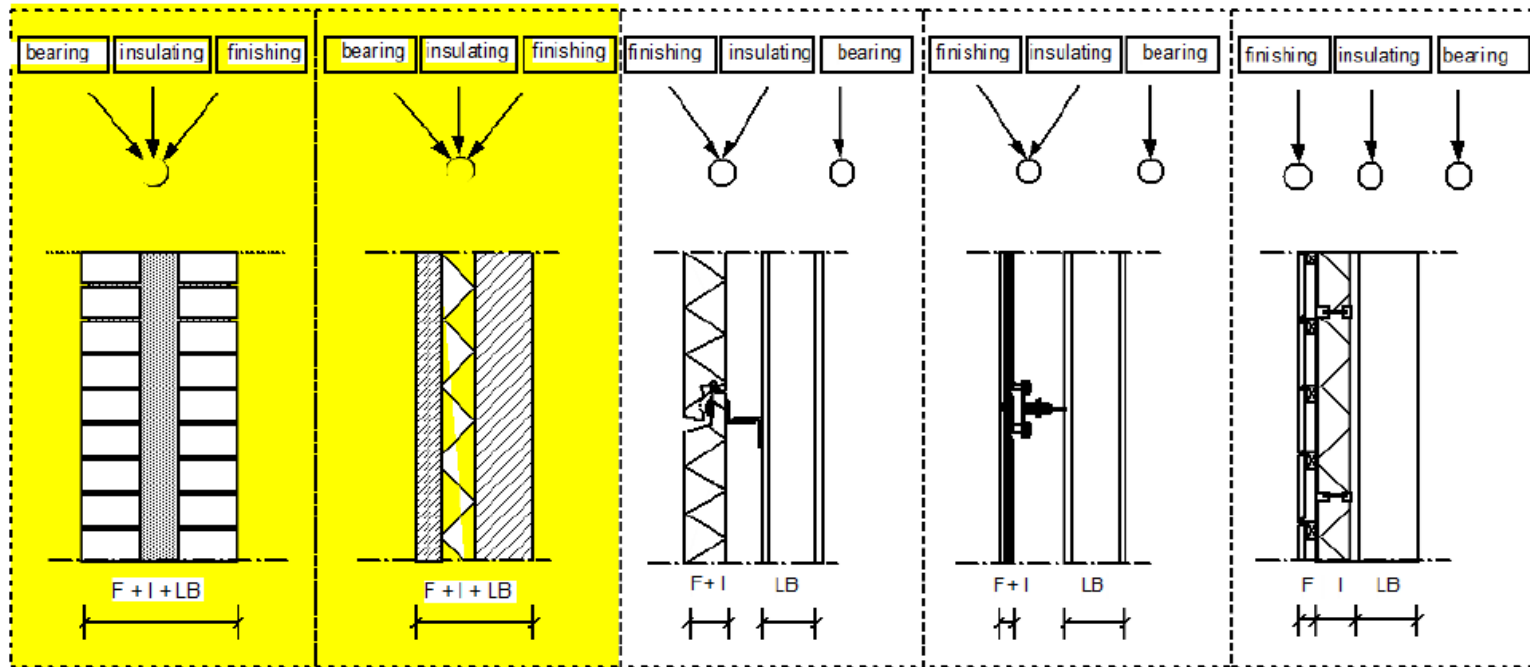
© UCL - Architecture et Climat

Source/Bron: koraton

Welk type muur?

Bron: de CHE

Gemetselde elementen

- ▶ Metselblokken met cementmortel of lijm-mortel
> niet-omkeerbaar aangezien $\text{druksterkte}_{\text{voeg}} > \text{druksterkte}_{\text{blok}}$

- ▶ Kalkmortel

Source/Bron: Cannabric

- ▶ Droge plaatsing

Source/Bron: Legioblock

Gemetselde elementen

- ▶ Systemen die de omkeerbaarheid bevorderen
 - ClickBrick-systeem
 - Korbo-systeem

Gemetselde elementen

- Ongebakken steen met kalkmortel of leemmortel

<https://www.argilus.fr/produit/btc-argitech/>

Source/Bron: Argilus

- Aerobrick: fusie tussen constructie-element en isolatie

Source/Bron: Aerobrick

Hout

- ▶ Massief hout
- ▶ Gereconstitueerd hout
 - Indien gelijmd
 - Indien vastgepend, zonder lijm en spijkers

Source/Bron:
www.justwoodit.com

- ▶ Composietelementen

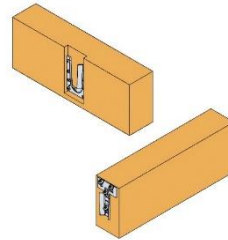
Hout: assemblage van componenten

► Geassembleerd

Source/Bron: lignatool

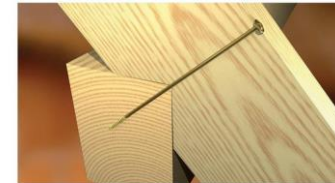

Source/Bron: Simpson Strong-Tie

► Geschroefd

Source/Bron: lignatool

Source/Bron: Maison.com

► Gespijkerd

Source/Bron: Koreus

► Gelijmd

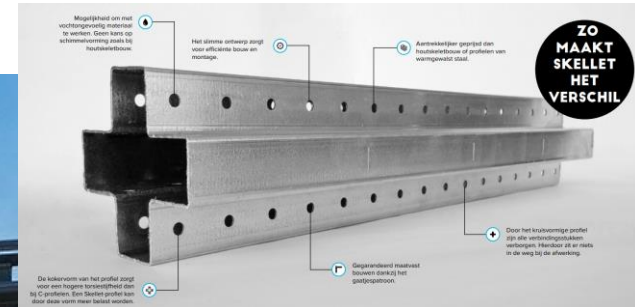
Source/Bron: Codève bois

Metaal

► Skellet.com

Isolatie

- Mechanisch bevestigde panelen

Bron: Eutohane

Bron: Kingspan

- Gelijmde panelen

Bron: Rectavit

Bron: Batiram

Isolatie

- In bulk/ingeblazen > glas

Bron: SLS

Bron: Knauf

- In bulk/ingeblazen > cellulose, wol, ... (courant in houtskeletbouw)

Bron: isoproc

Bron: Pinterest

Isolatie

- Systeem dat omkeerbaarheid bevordert

Isolatie

► Gespoten

Bron: icynène.be

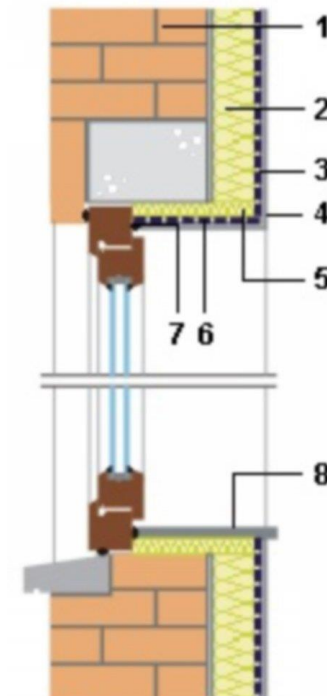
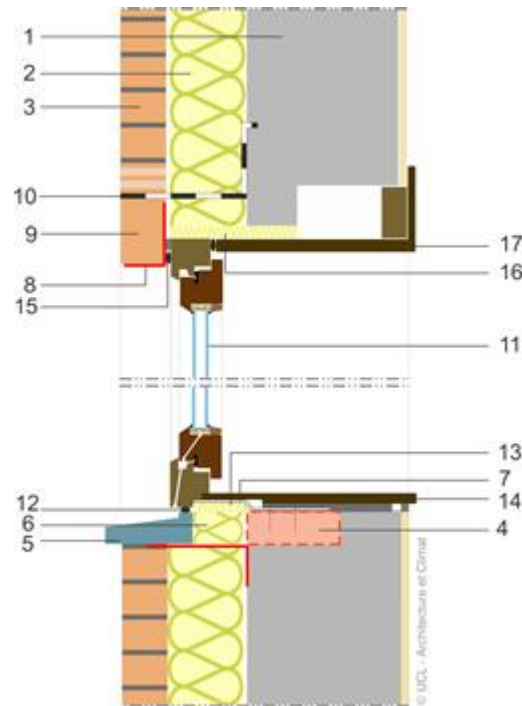
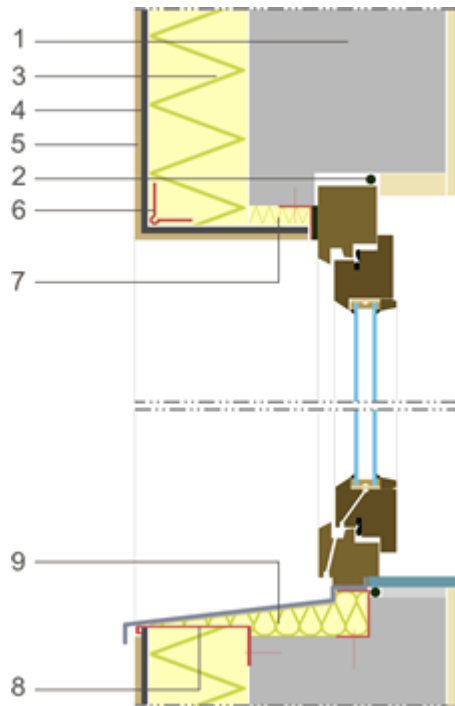
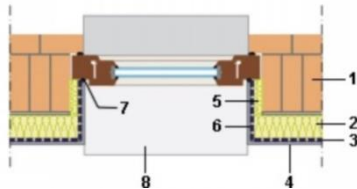
Bron: isotrie

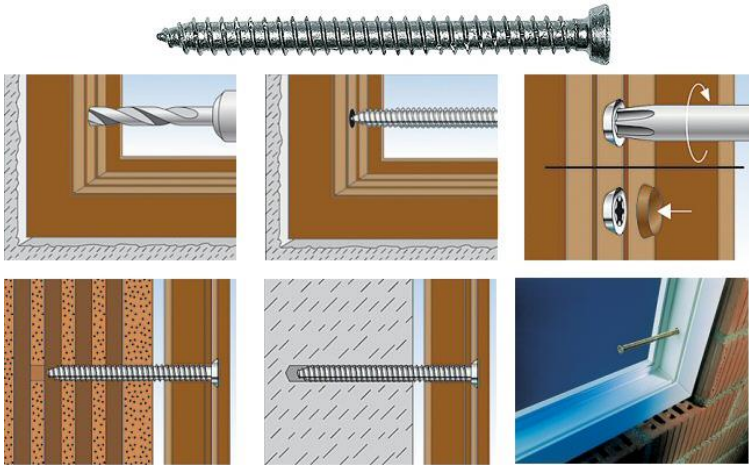
Bron: youtube

Raamwerk

Raamwerk: bevestiging <=> luchtdichtheid

Source/Bron: Fisher

Source/Bron: pattesdefixation.be

- Ongeacht de drager is de uitvoering van een luchtdichtheidssysteem weinig omkeerbaar

Source/Bron: Isocroc solution

Source/Bron: GBD

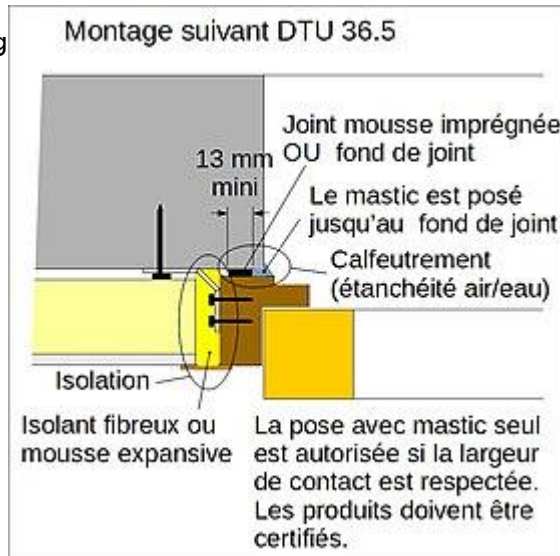
Source/Bron: GBD

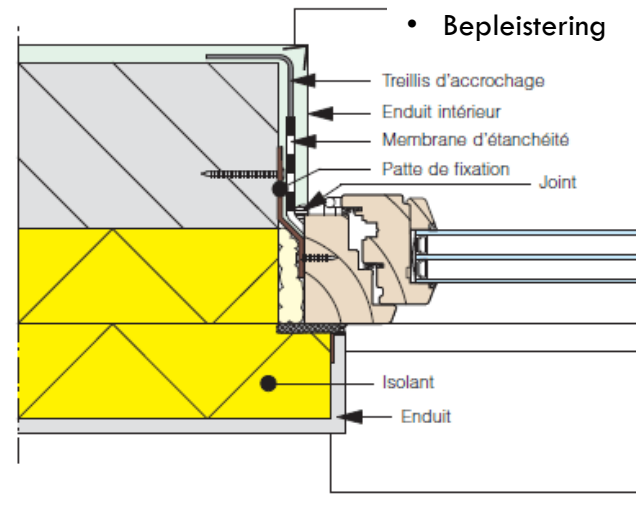
Raamwerk: isolatie

Geïmpregneerde schuimvoeg
OF rugvulling
De afdichtingskit wordt tot
aan de rugvulling
aangebracht.
Opvulling (lucht-
/waterdichtheid)
Isolatie
Vezelisolatie of
expansieschuim

De installatie met uitsluitend
afdichtingskit is toegestaan
als de contactbreedte wordt
gerespecteerd. De producten
moeten gecertificeerd zijn.

Source/Bron: Wikipedia

Source/Bron: energie+

Source/Bron: écorce

Source/Bron: Dreamstime.com

Van boven naar onder:

- Bevestigingsgaas
- Binnenbepleistering
- Dichtingsmembraan
- Bevestigingssysteem
- Voeg
- Isolatie
- Bepleistering

Buitenafwerking

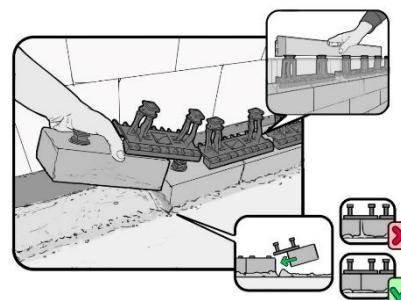
- Systemen die de omkeerbaarheid bevorderen

- Corium

Source: wienberger.co.uk

- Facadeclick

Bron: facadeclick.be

Buiten-/binnenafwerking

- Behandelingsproduct
 - Technifond

Bron: technicem

- Beplevistering
 - Compatibel met isolatiemateriaal
 - Er wordt echter geen 100 % omkeerbare oplossing gerealiseerd.

Binnenafwerking

- Verlaagd plafond met lichte structuur
 - Troldekt acoustic ceiling

Panel type Select panel type										
Structure Choose between 0,5, 1,0, 1,5 or 3 mm.										
Colour Choose between natural or factory-painted panels.										
Installation system Select installation system/underlying support										
Edgeprofile Choose edgeprofile										
Modular dimension Select panel size										
Thickness Select panel thickness										
Lighting & speakers Choose lighting and/or speakers										

Bron: www.troldekt.com

Binnenafwerking

- ▶ Verlaagd plafond

TEXTILE

MÉTAL INTÉRIEUR

BOIS INTÉRIEUR

MÉTAL EXTÉRIEUR

BOIS EXTÉRIEUR

Bron: Hunterglas

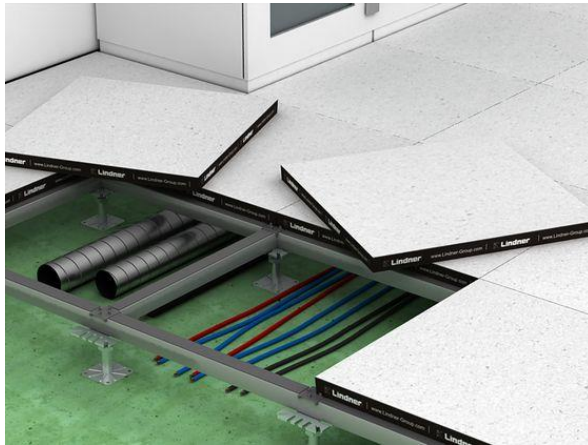
					ACOUSTICS				INDOOR AIR QUALITY		
											
	Cradle to Cradle Certified™	Environmental Product Declaration	Recycled Content (%)	Light Reflectance (%)	Absorption		Attenuation ⁽²⁾	ISO	VOC	Formaldehyde	
					α _w	Class	NRC				D _{nw} (dB)
LEED Credit	MRC4 BD&C MRC5 ID7&7	MRC1 BD&C MRC4 ID&C	MRC3 BD&C MRC4 ID&C	EQc6	<-----EQc9----->				-	EQc2	-
BREEAM Credit	-	Mat 02	Mat 06	Hea 01	<-----Hea 05----->				-	Hea 02	Hea 02
WELL Credit	25 / 26 / 97	25 / 26 / 97	-	53 / 55 / 56 57 / 59 / 62	<-----78 / 79 / 80 / 81 / 86 / 89----->				-	1	1
MINERAL											
ULTIMA®	✓	✓	33 - 37	87	0.65(H) - 0.75(H)	C	0.65 - 0.75	33 - 40	ISO 5	A+	E1
ULTIMA® dB	✓	✓	36 - 43	87	0.60(H)	C	0.55 - 0.65	41-43	ISO 5	A+	E1
ULTIMA® OP	✓	✓	17 - 20	87	1.00	A	0.95	25	ISO 5	A+	E1
PERLA	✓	✓	23 - 37	86	0.65(H)	C	0.70	35	ISO 5	A+	E1
PERLA dB	✓	✓	64	86	0.50(H) - 0.60(H)	C - D	0.50 - 0.65	41 - 43	ISO 5	A+	E1
PERLA OP 0.95	✓	✓	16 - 79	85	0.95	A	0.90	25 - 27	ISO 5	A+	E1
PERLA OP 1.00	✓	✓	20	85	1.00	A	0.95	25	ISO 5	A+	E1
METAL											
METAL Perforated®	✓		≤ 30	65 - 83	0.15 - 1.00	A - E	0.10 - 0.90	13 - 41		A+	E1
METAL Unperforated	✓		≤ 30	85	0.10(L)	NC	0.10	44	ISO 3 / ISO 5 ⁽³⁾	A+	E1
MESH Solutions	✓		≤ 30	≤ 85						A+	E1
SUSPENSION SYSTEM											
PRELUDE	✓		25							A+	E1
DGS	✓		25							A+	E1

Bron: kanufarmstrong

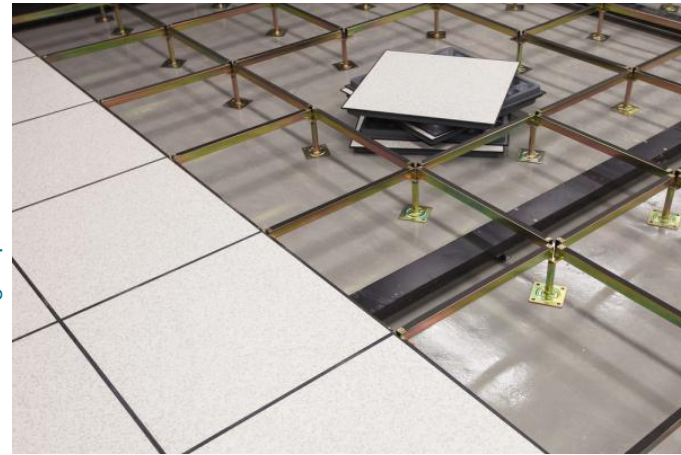

Binnenafwerking

- ▶ Verhoogde technische vloer

Bron: lindner-group.com

Bron: GBD

Bron: fomdie.com

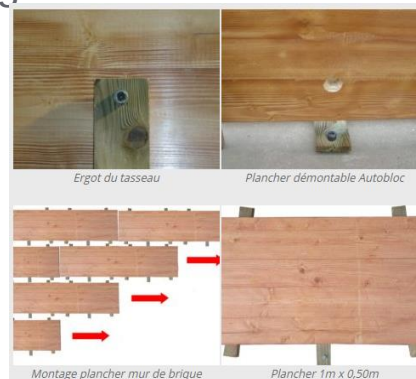
Binnenafwerking

- ▶ Gelijmd parket
- ▶ Gespijkerd parket
- ▶ Zwevend parket
- Ineengeklikte Quick-Step-vloer

Bron: www.quick-step.be

- ▶ Autobloc-vloer, vereist geen enkel assemblage-element. Deze vloeren worden geassembleerd als een "bakstenen muur", ineensluitend via een zeer eenvoudige inrichting.

Bron: myplancher.fr/autobloquant

Dak- / plafond- / vloerafwerkingen

- ▶ Modulaire ineensluitende PVC-vloertegels
- ▶ Tapijttegels

INLEIDING

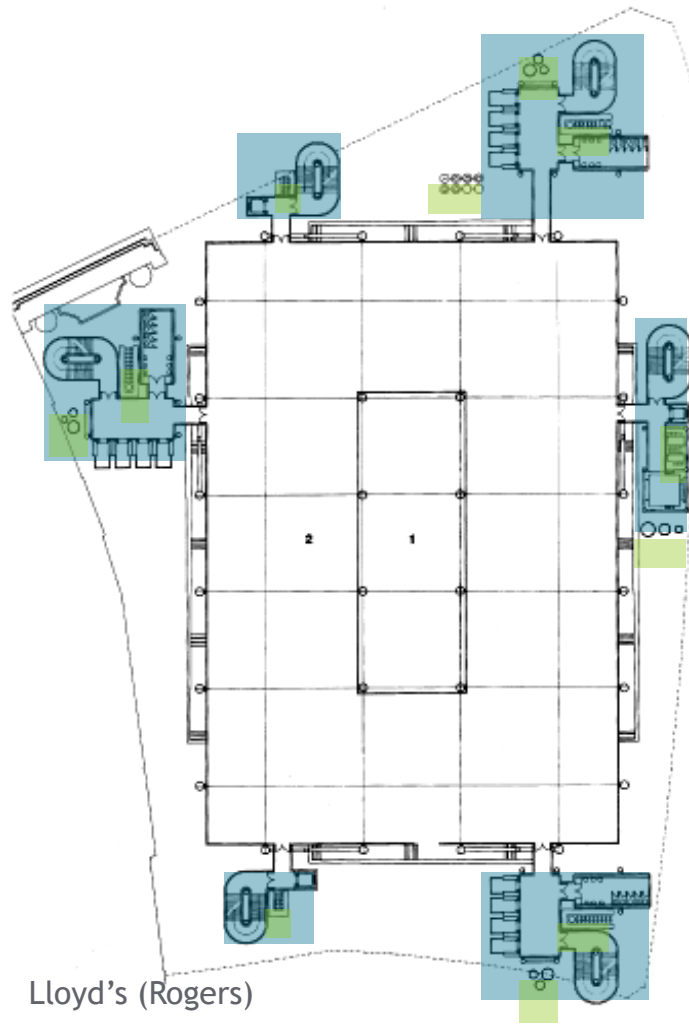
WANDEN

TECHNIEKEN

- ▶ **Ruimtelijke omkeerbaarheid**
- ▶ Technische omkeerbaarheid

CONCLUSIES

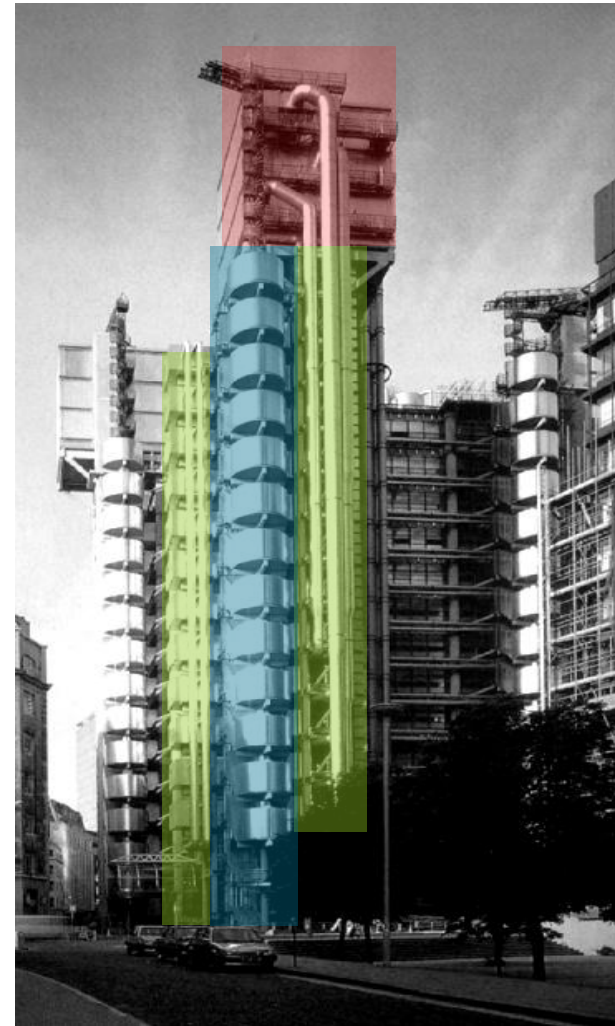

Lloyd's (Rogers)

Technische lokalen

Technische oppervlakken
Technische holle ruimten

Technische schachten

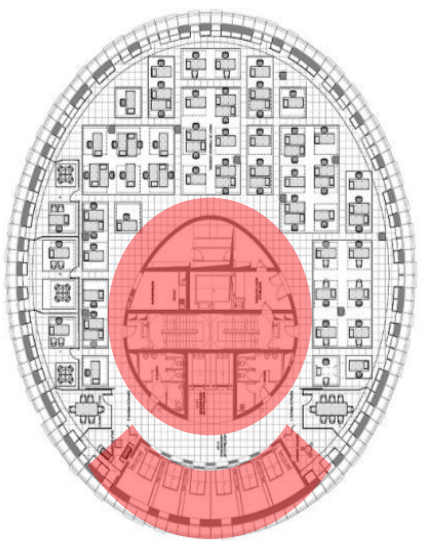

Source/Bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mai 2009

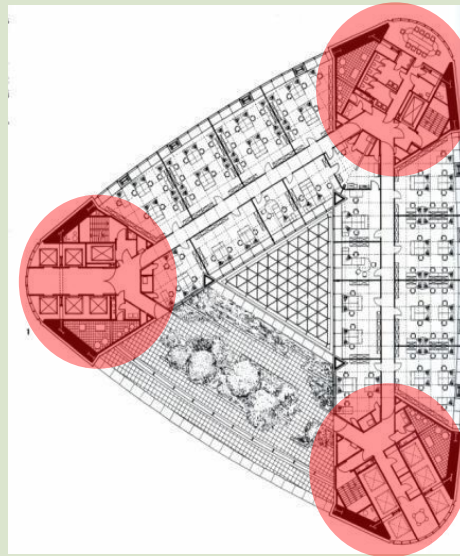
Positionering

Gecentreerd

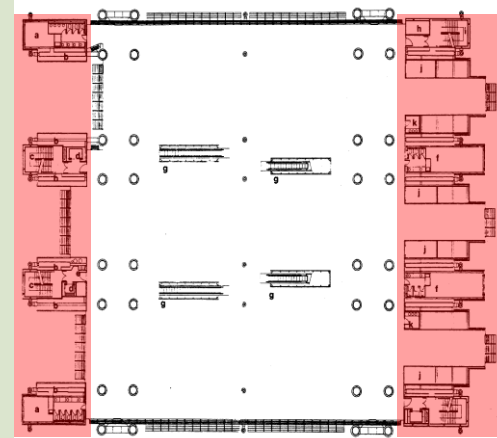
Torre Agbar (Nouvel)

Intern

Commerzbank (Foster)

Aangebouwd

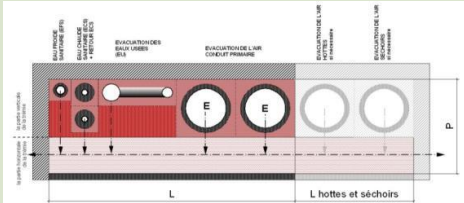
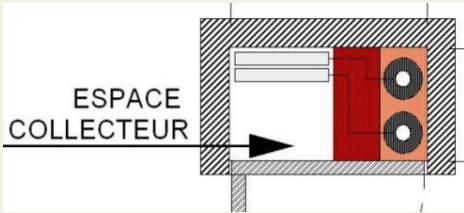
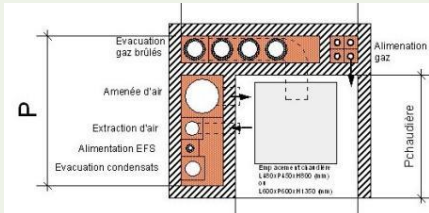
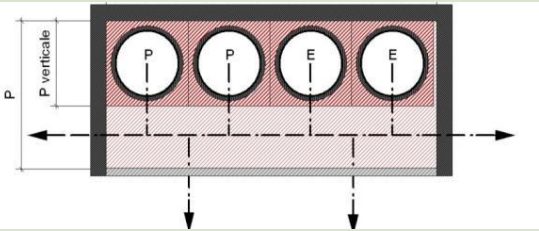
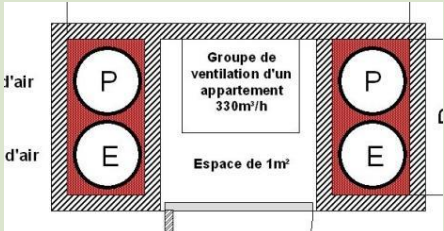

HK Bank (Foster)

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

PLAN

	'Gecentraliseerd'	'Gedecentraliseerd'
Sanitair		
Verwarming		
Hygiënische ventilatie		
De andere schachten (elektriciteit, brandbeveiliging, koude ...) ondergaan over het algemeen geen veranderingen.		

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

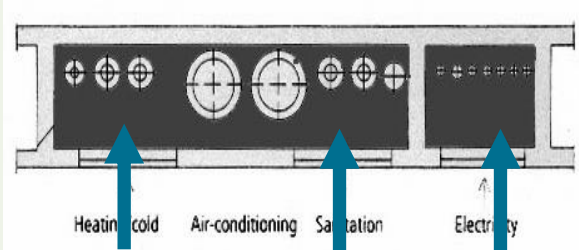

PLAN

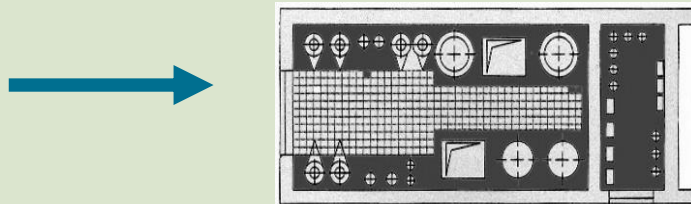
‘Gecentraliseerd’

Verzonken in een massa

Gedeeltelijk toegankelijk door opening
... gedeeltelijke toegang door deurtje

Toegankelijk door demontage van
wand, verplaatsbare wand of deuren =
beste oplossing!

‘Gedecentraliseerd’

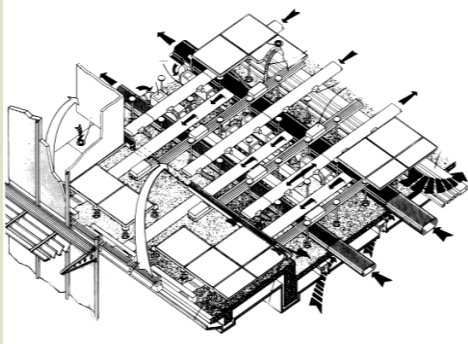
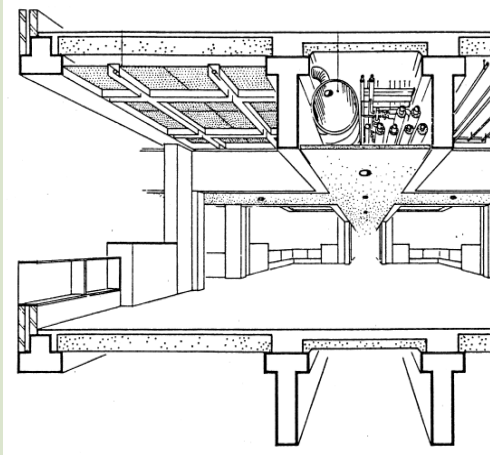
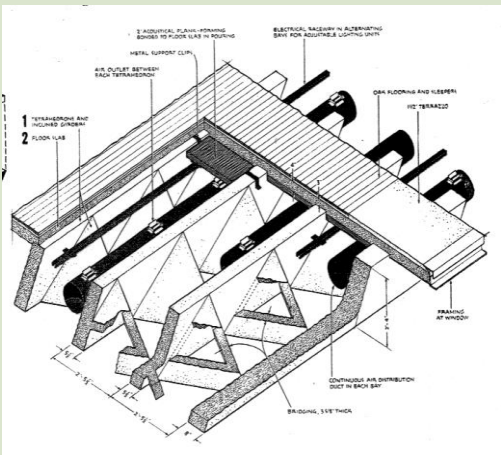

Beaubourg (Piano en Rogers)

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

DOORSNEDE

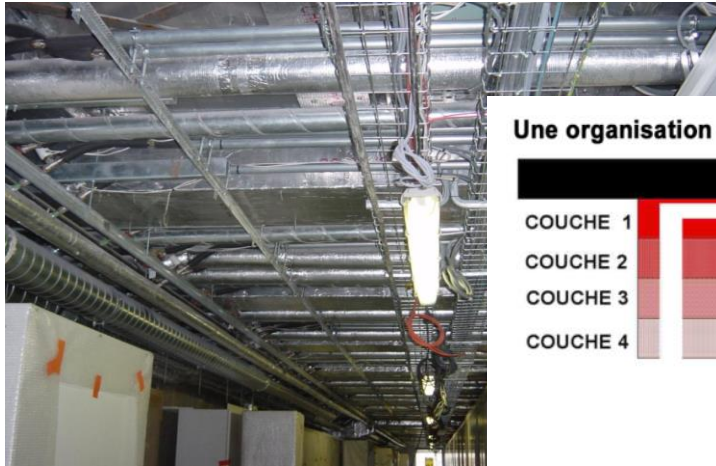
Onafhankelijk	Verbonden	Ingebed
Aanpasbaarheid en toegankelijkheid mogelijk HK Bank (Foster)	Aanpasbaarheid en toegankelijkheid beperkt Centraal Beheer (Hertzberger)	Aanpasbaarheid en toegankelijkheid zeer moeilijk Yale Gallery (Kahn)

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

DOORSNEDE

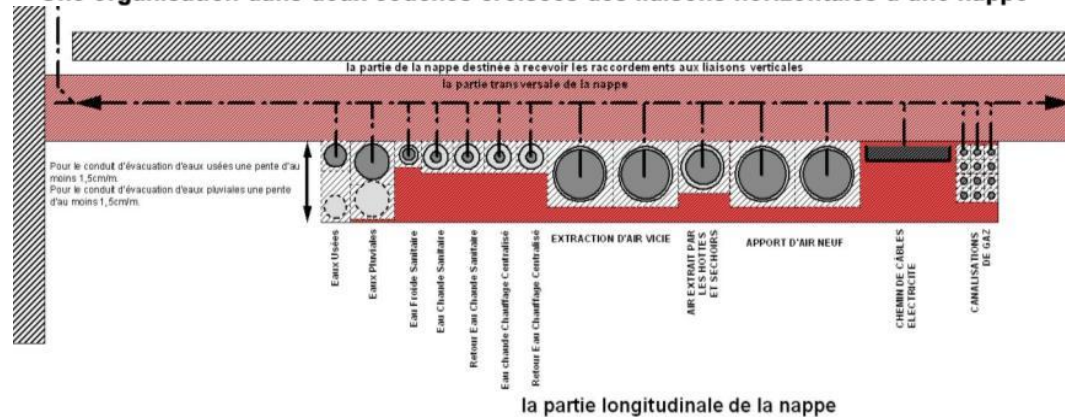
Source/Bron:
Art&Build (Berlaimont)

Une organisation dans des couches superposées des liaisons horizontales d'une nappe

Une organisation dans deux couches croisées des liaisons horizontales d'une nappe

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mai 2009

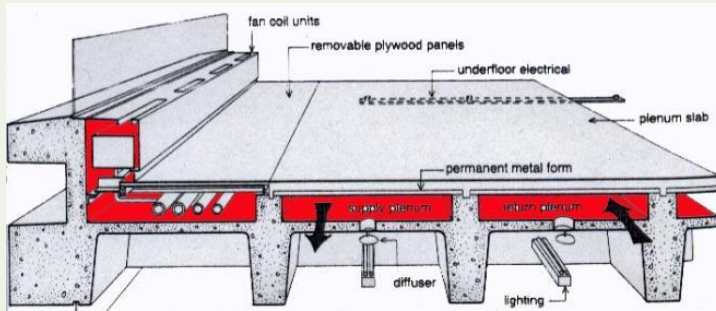

DOORSNEDE

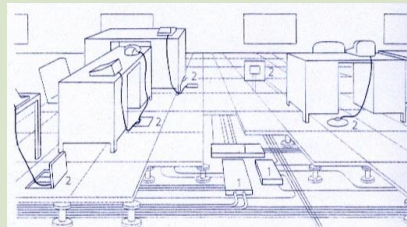
Ingewerkt en niet-zichtbaar

Verzonken in een massa

Gedeeltelijk toegankelijk door opening

Toegankelijk door demontage van wand (verlaagd plafond/verhoogde vloer) = beter oplossing!

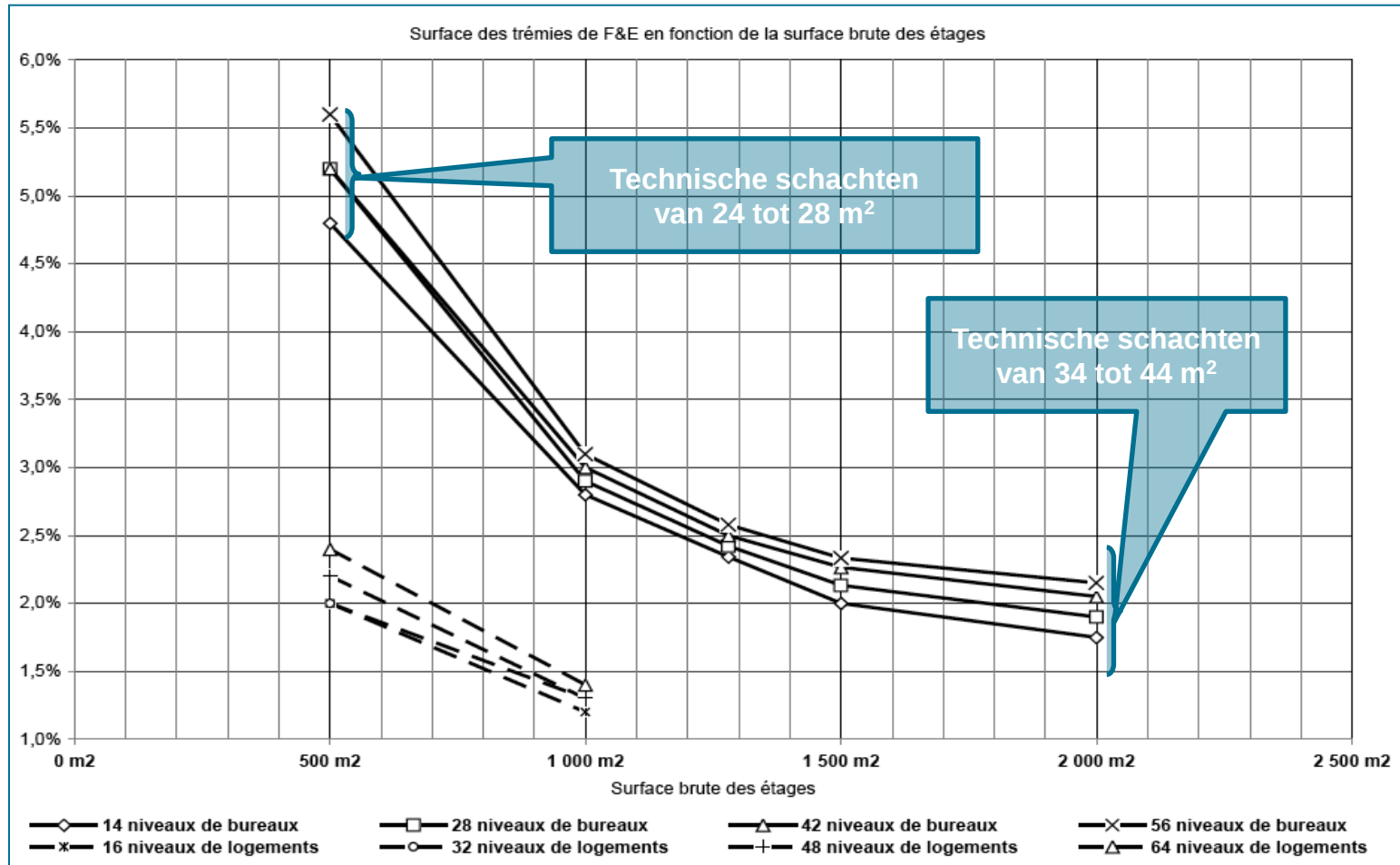
Niet-ingewerkt en zichtbaar

Lloyds (Rogers)

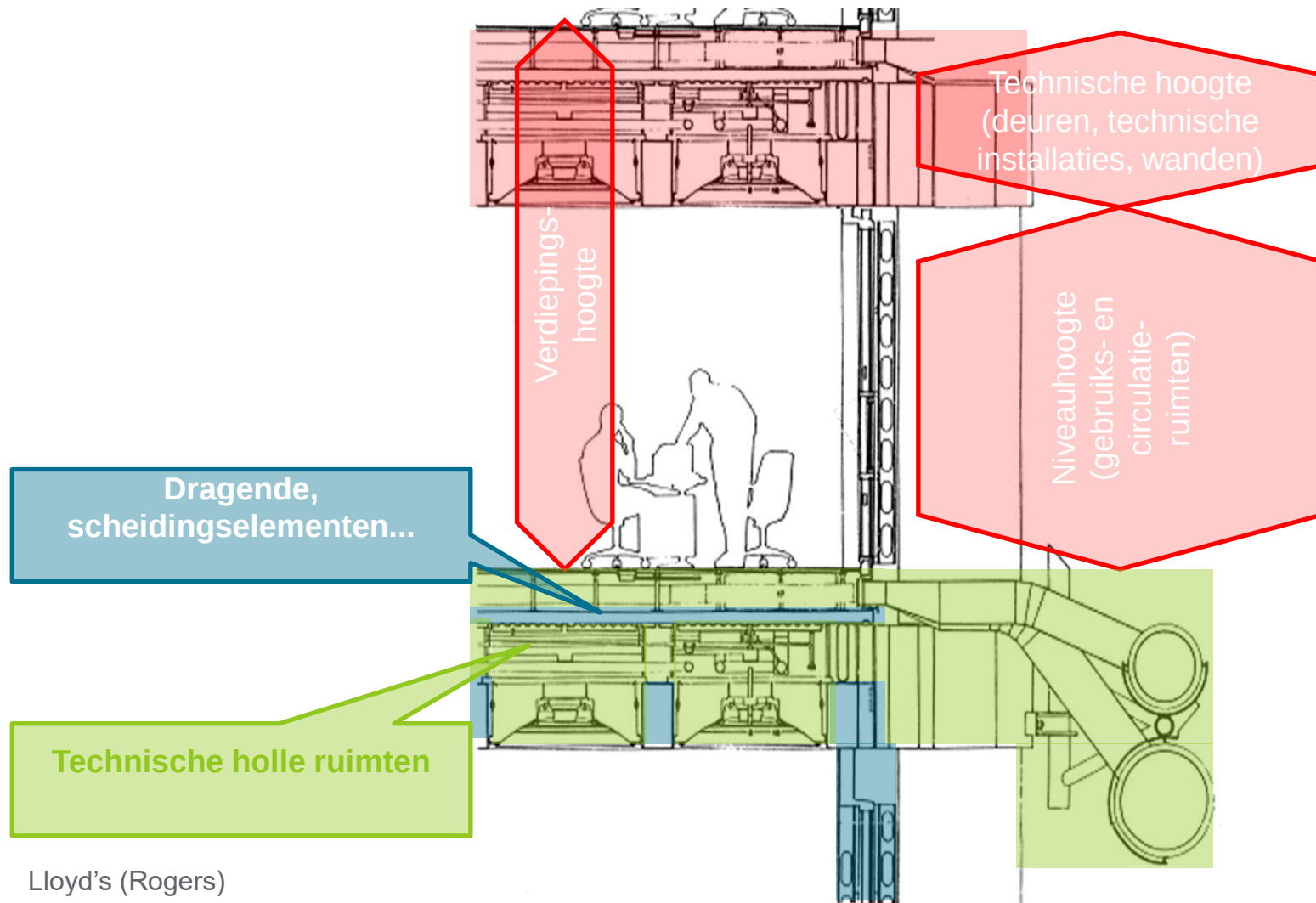
Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

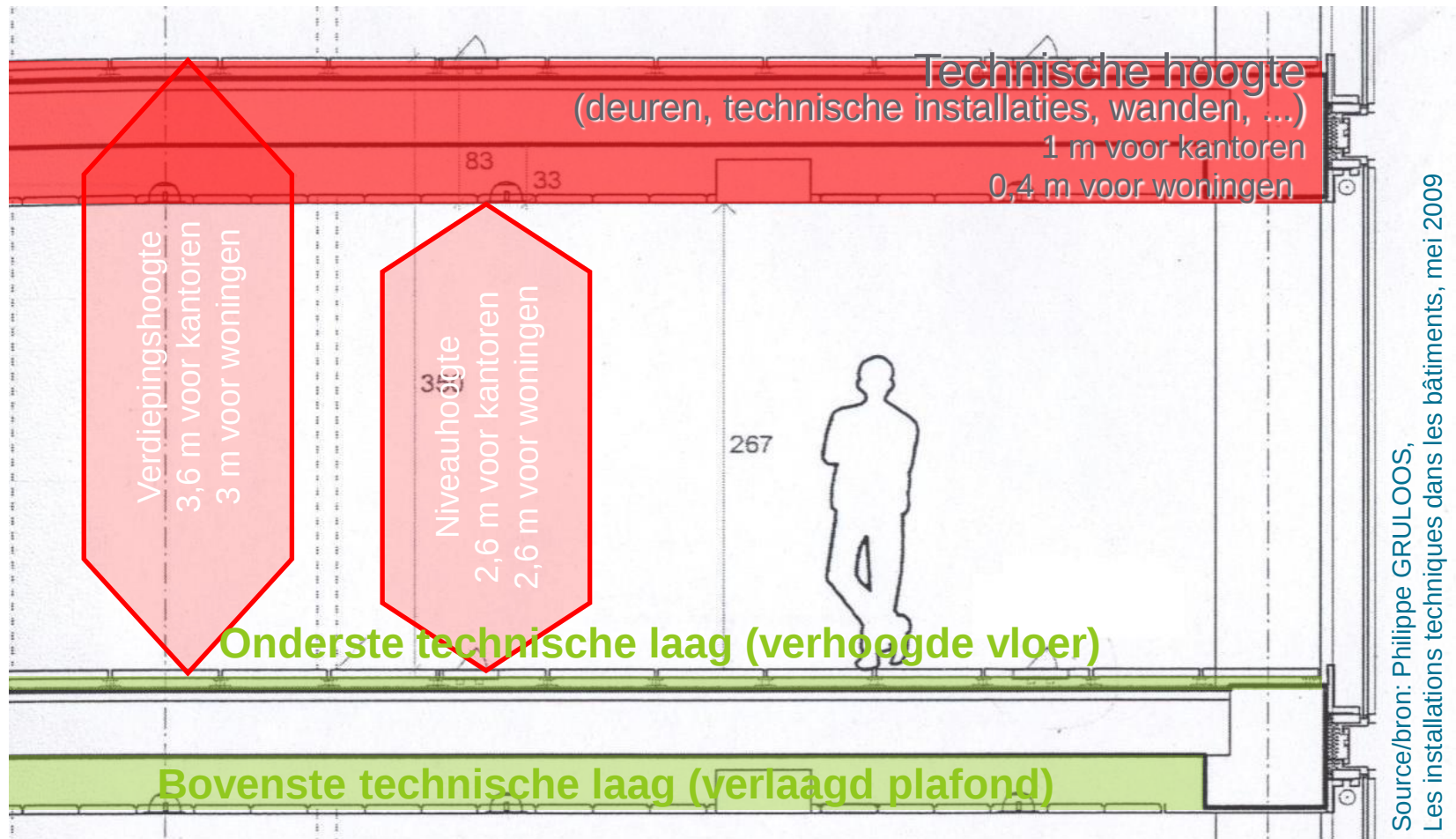
Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mai 2009

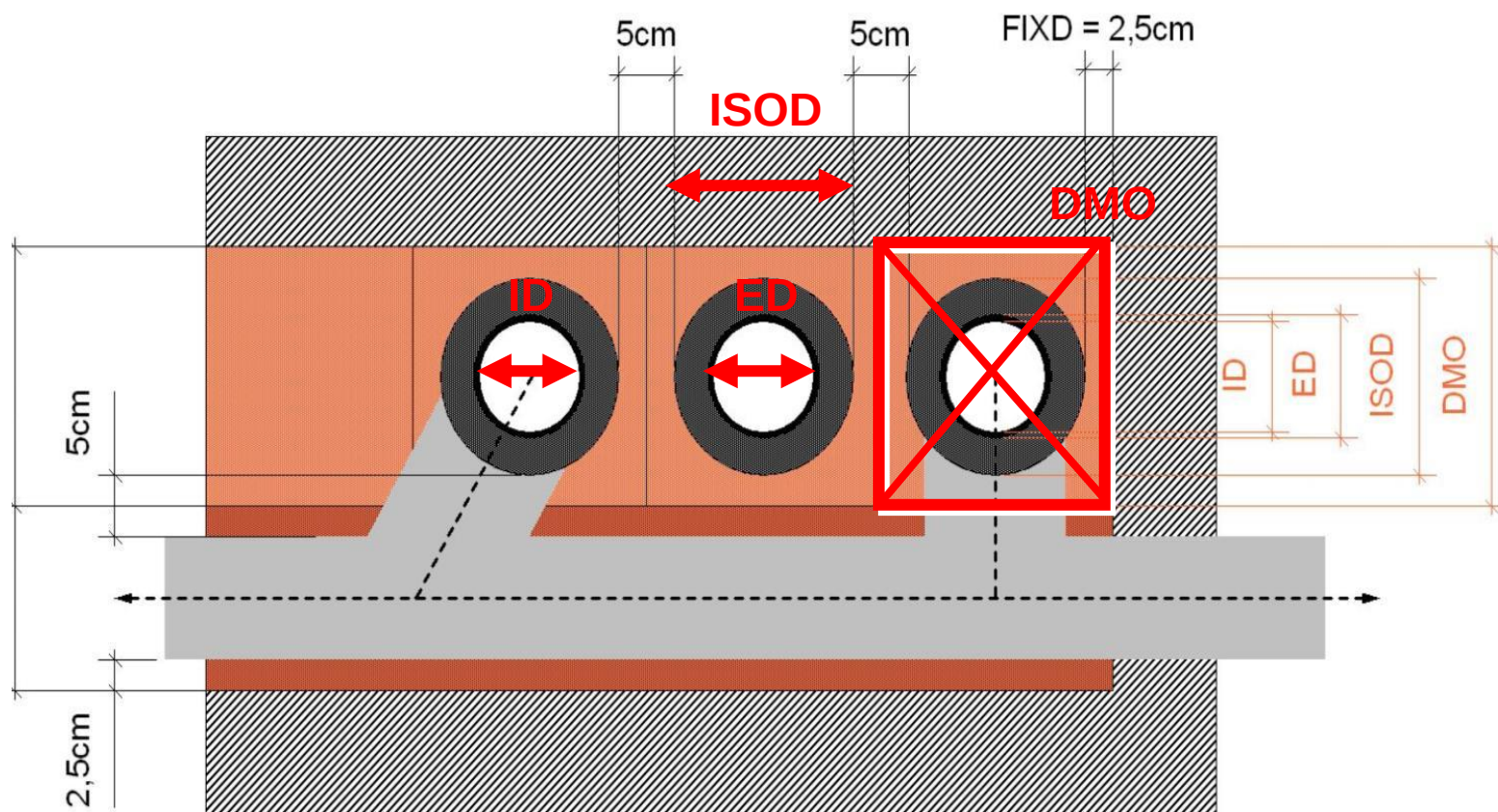

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mei 2009

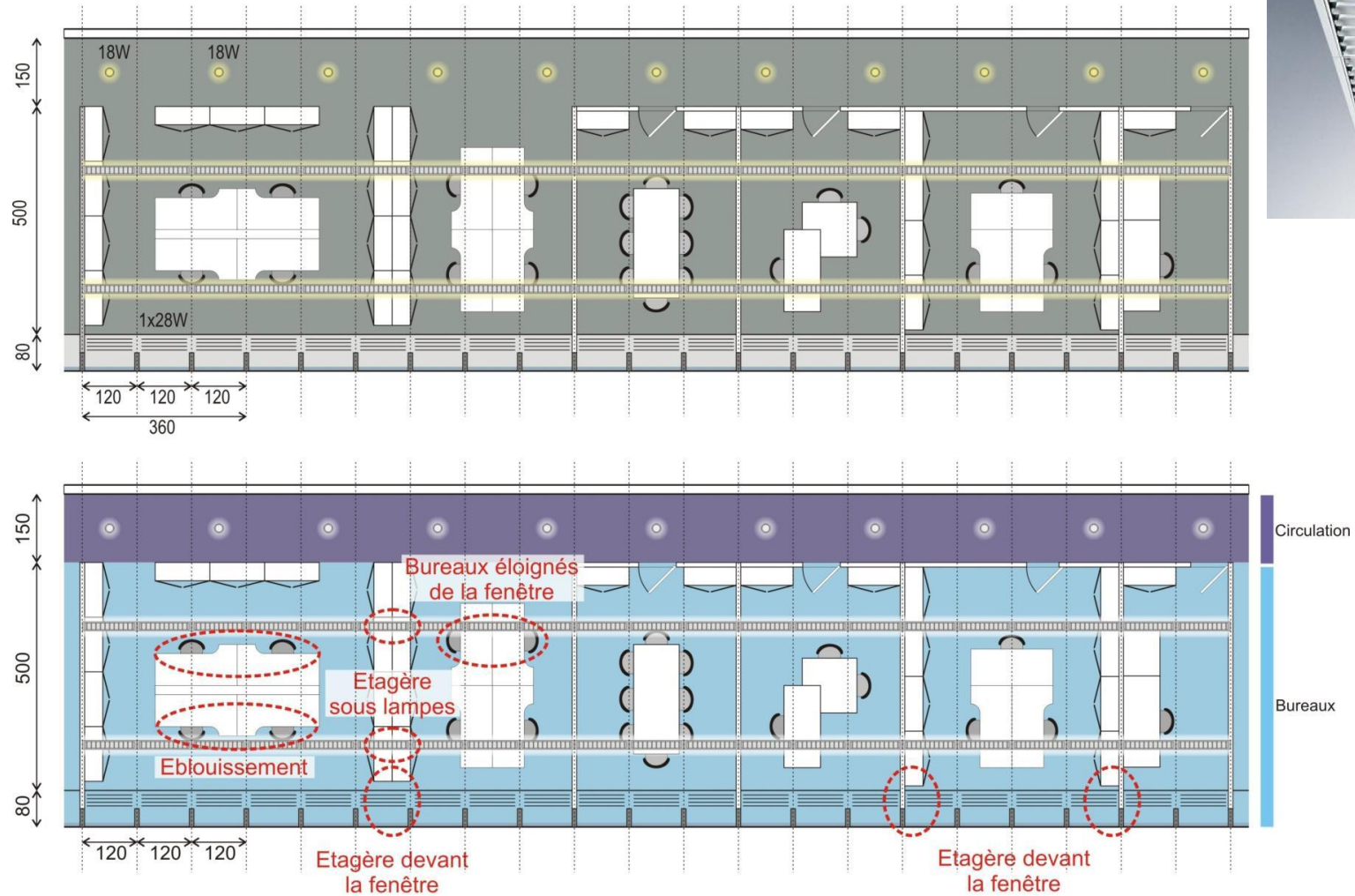

EPAISSEUR DE LA COUCHE	EAUX USEES		EAUX PLUVIALES		EAU FROIDE SANITAIRE		EAU CHAUDE SANITAIRE		TRANSPORT DE CHALEUR PAR EAU CHAUDE		TRANSPORT DE FROID PAR EAU GLACEE		TRANSPORT DE GAZ		TRANSPORT D'AIR		CHEMINS DE CÂBLES		
	Avec une pente 2%		Avec une pente 2%		1<v(m/s)<1,5		1<v(m/s)<1,5		$\Delta T=15K$ 0,4<v(m/s)<0,8		$\Delta T=5K$ 0,4<v(m/s)<0,8		v(m/s)=6		v(m/s)=1				
							(Deux conduits)		(Deux conduits)		(Deux conduits)								
	DN (mm)	Débits autorisés (l/s)	DN (mm)	Surface de toiture desservie (m2)	DN (mm)	Débits (l/min)	DN (mm)	Débits (l/min)	DN (mm)	Puissance (kW)	DN (mm)	Puissance (kW)	DN (mm)	Débits (m3/h)	DN (mm)	Débits (m3/h)	L600XPxxx (mm)	Courants forts (N. d'unités)	Courants Faibles
110					16 à 20	20					16 à 20	2,6	16 à 50	40			L600 x P50	N ≤ 36	96
160					25 à 65	260	16 à 20	20	16 à 20	8	25 à 65	65	65 à 100	150			L600 x P100	N ≤ 72	18
210	110 à 125	5,7 (32)	110 à 125	110	80 à 100	750	25 à 50	160	25 à 50	115	65 à 100	150	125 à 160	340	63 à 100	28			
260	160 à 200	20 (120)	160 à 200	400	125	1200	65 à 80	390	65 à 80	270	125	230			125	44			
310	250	32 (1020)	250	750	160	1800	100 à 125	1200	100 à 125	680	160	330			160 à 200	113			
360	315	68 (4620)	315	1350			160	1800	160	1000					250	177			
410															315	281			
460															355	356			

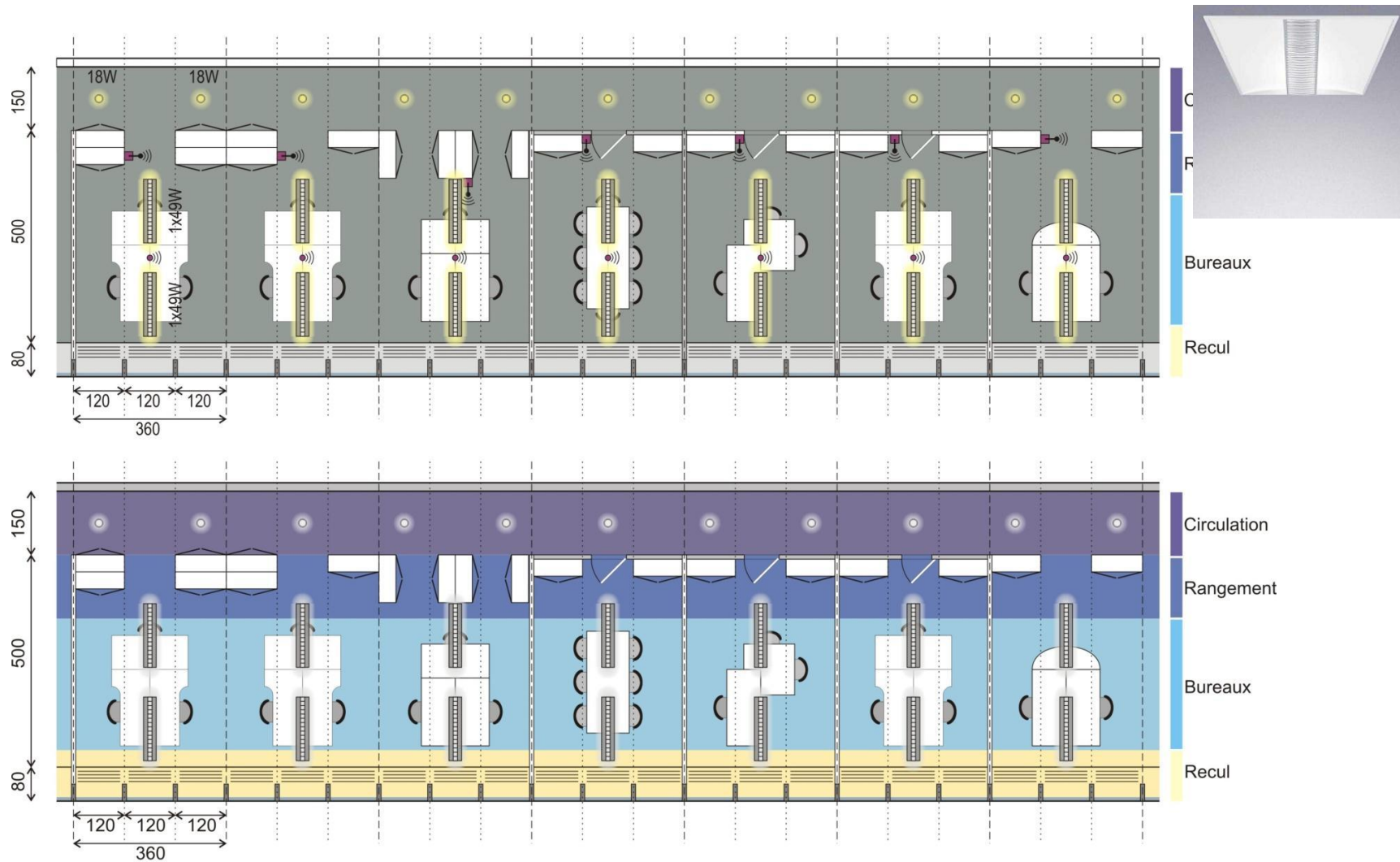
1. Les valeurs entre parenthèses sont celles des débits unitaires évacuables dans un conduit.
Ces valeurs sont à multiplier par 4 pour les logements et bureaux, par 2 pour les hôtels, par 1 pour les toilettes publiques et par 0,7 pour les laboratoires.

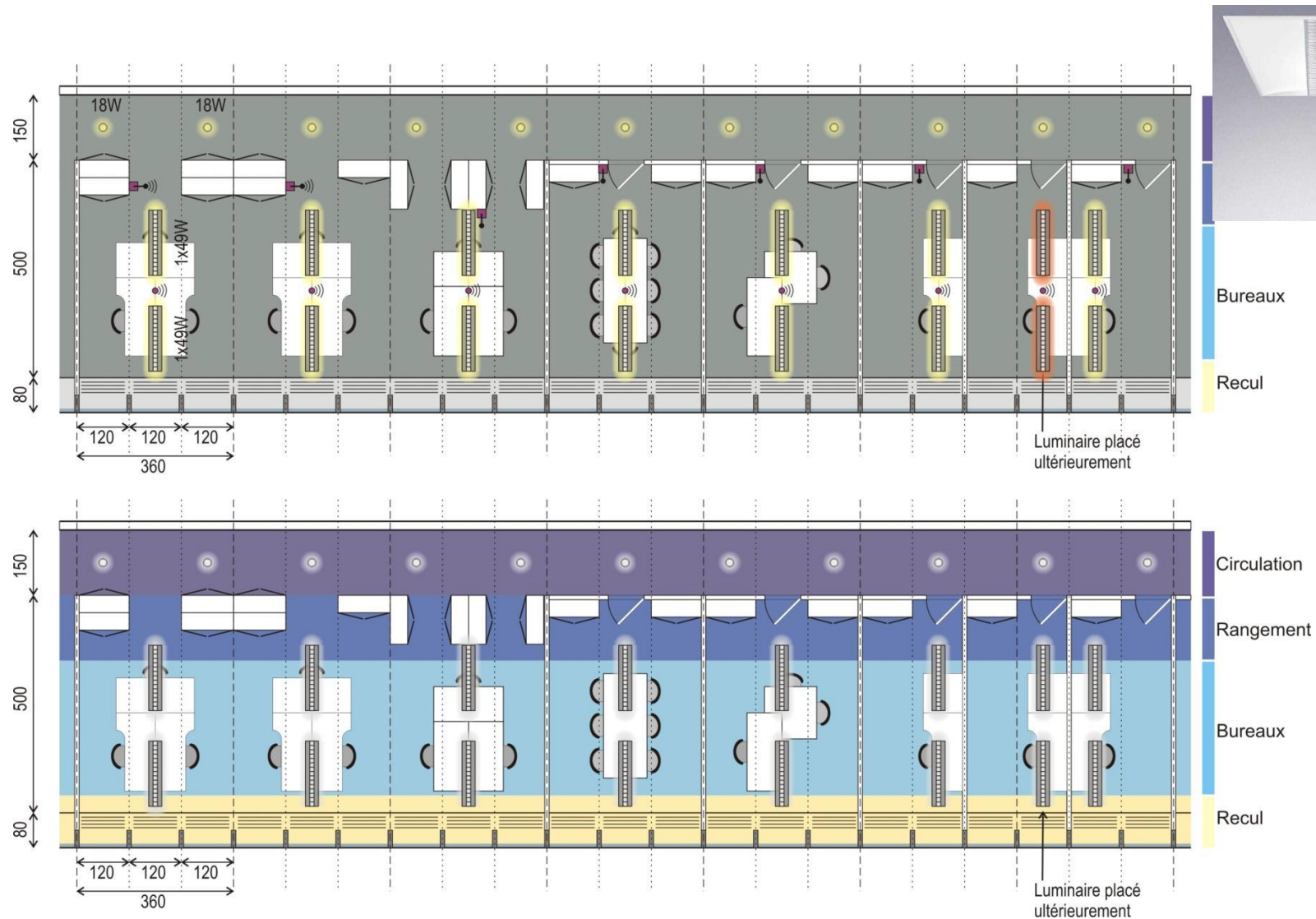
Source/bron: Philippe GRULOOS,
Les installations techniques dans les bâtiments, mai 2009

RUIMTELIJKE OMKEERBAARHEID

INLEIDING

WANDEN

TECHNIEKEN

- Ruimtelijke omkeerbaarheid
- **Technische omkeerbaarheid**

CONCLUSIES

Over het algemeen zijn ...

- ▶ alle leidingen (kanalen, kokers, flexibele buizen, ...)
- ▶ alle technische uitrustingen (radiatoren, productiesystemen, verlichtingsarmaturen, ...)
- ▶ alle andere uitrustingen (bijvoorbeeld sanitair)

... mogelijk demonteerbaar en herbruikbaar

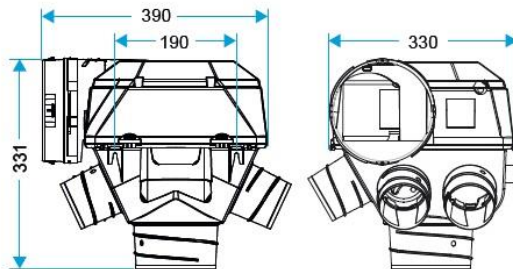
- als ze toegankelijk zijn (niet in de dekvloer geplaatst)
 - mits ze aan de actuele normen voldoen
-
- ▶ Voor technische uitrustingen zal kennis van de productprestaties het hergebruik vereenvoudigen.

Insteeksystemen bevorderen

Source/bron: Click&Lock - Elydan

Source/bron: Autocasy line

Een op de markt verkrijgbaar product ...

- GEBERIT GIS

INLEIDING

WANDEN

TECHNIEKEN

VOORBEELD

032

- ▶ Art and Build, 2009
- ▶ Kantoren transformeerbaar tot woningen

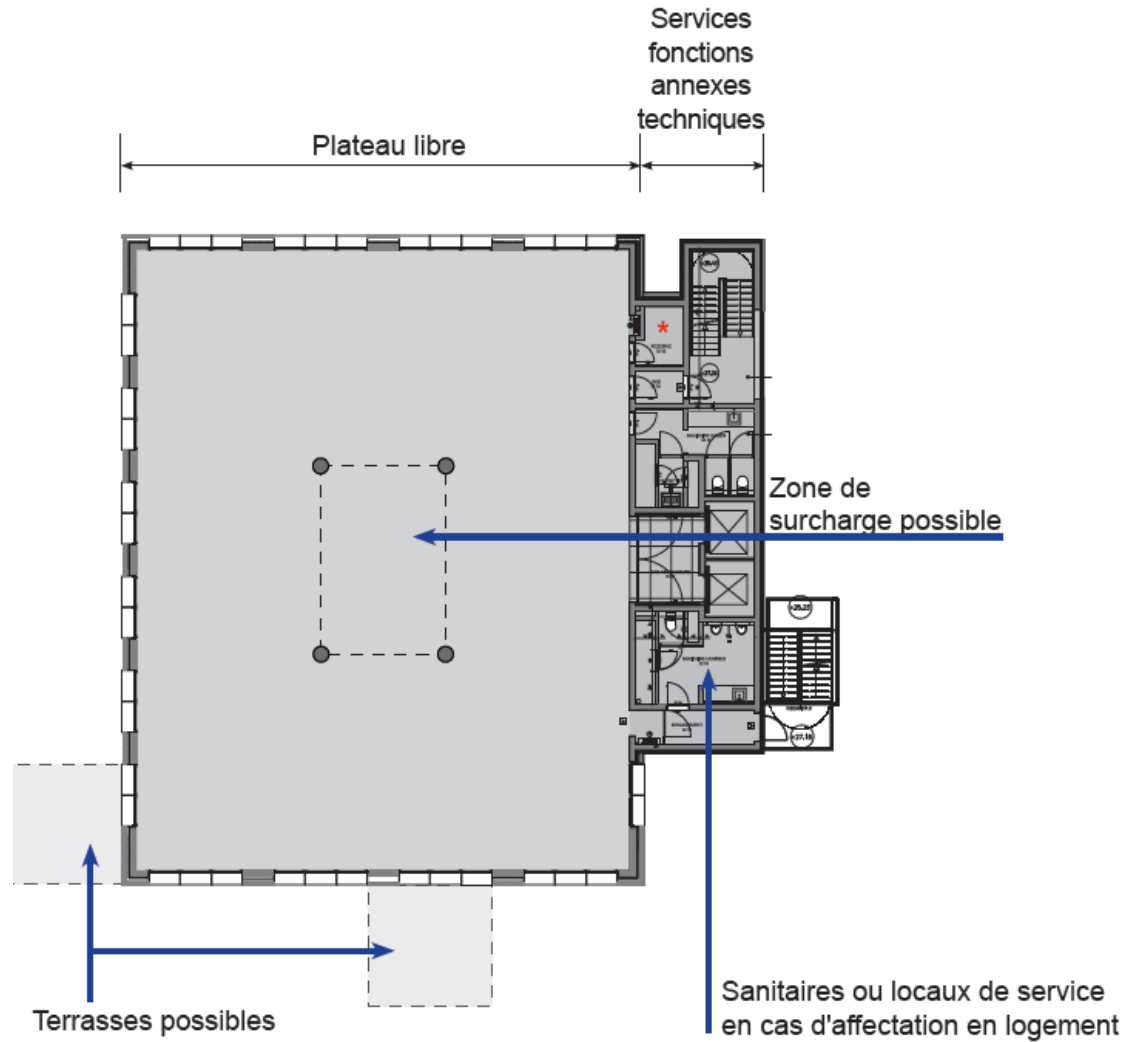

Source/bron: Art and Build

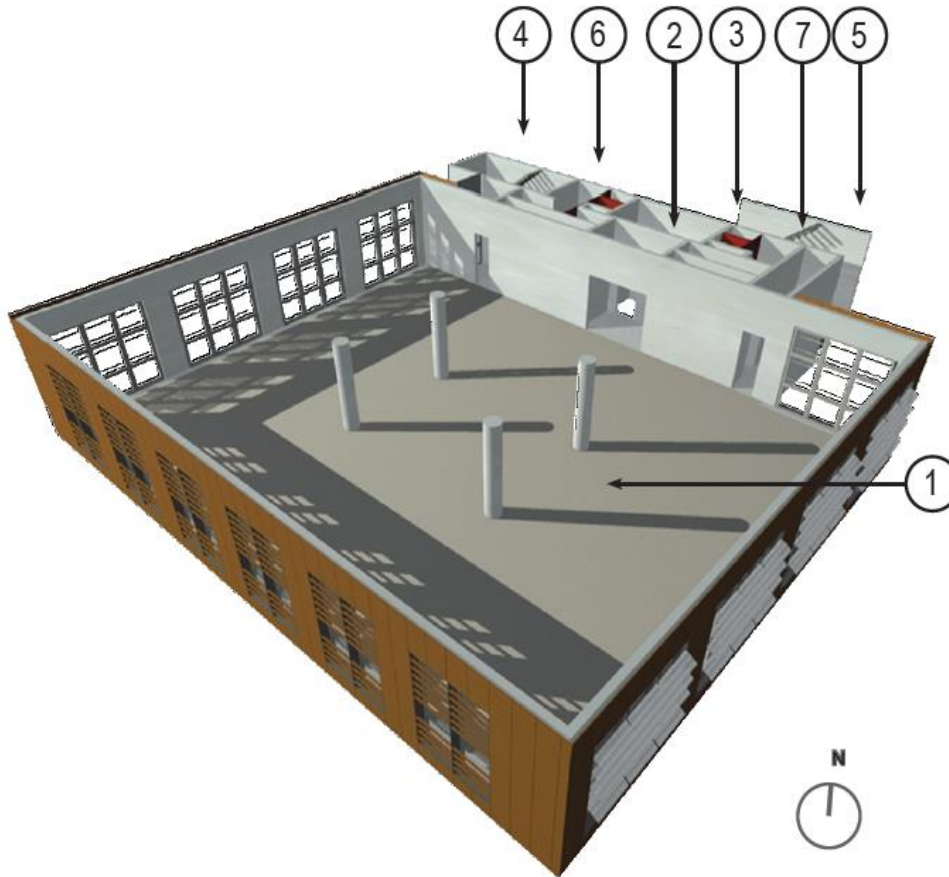

032

032

Etage type :

hauteur sous plafond: 3,30m
trame de cloisonnement: 1,20m
hauteur libre faux plancher: 0,27m

surface tapis: 469m²
surface nette par plateau: 552m²
surface brute par étage: 572m²

Un ascenseur 630 kg dessert tous les étages types à partir du rez-de-chaussée.

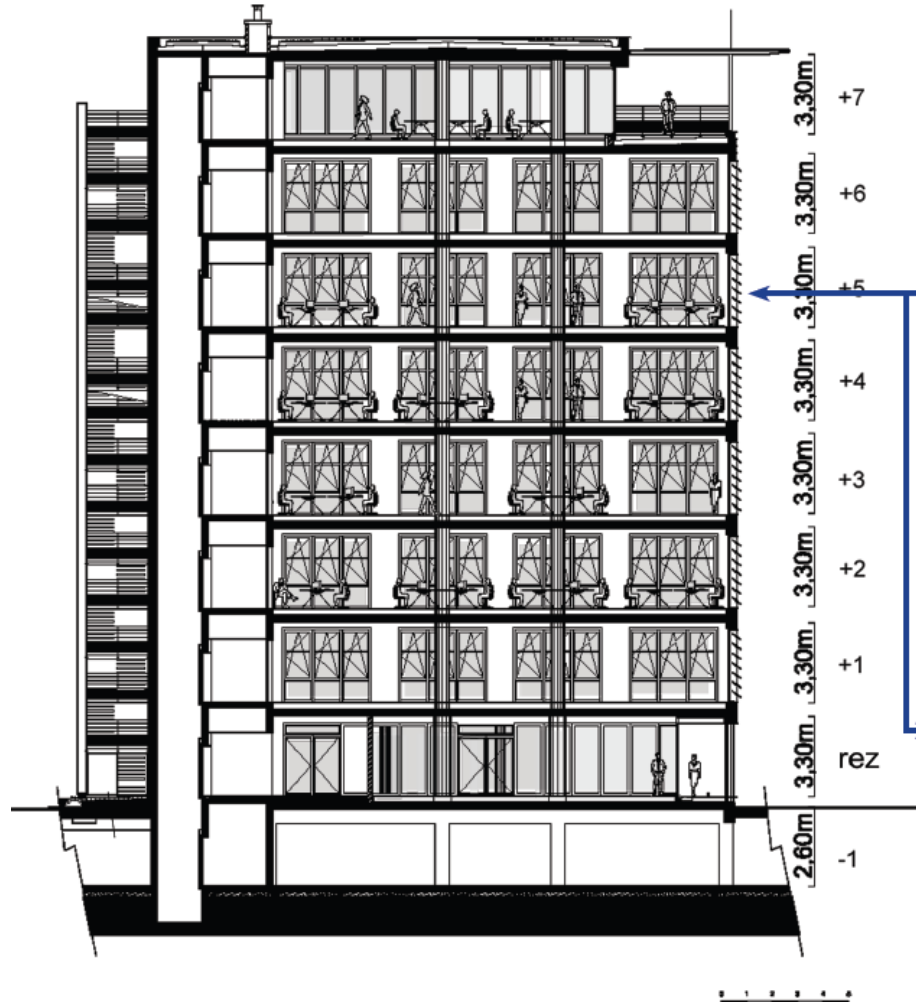
Un monte-charge 1000 kg dessert tous les niveaux y compris sous-sol et étage de toiture.

- 1. zone de bureaux ou autre activité
- 2. hall d'ascenseurs
- 3. cage d'ascenseurs
- 4. escalier intérieur
- 5. escalier extérieur
- 6. sanitaires dames
- 7. sanitaires hommes

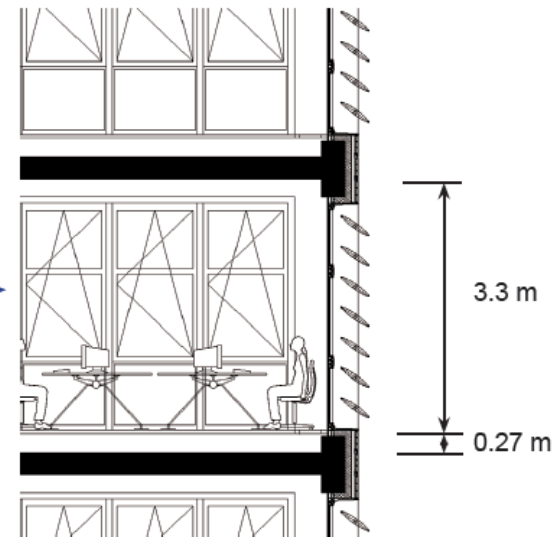

032

- Grande hauteur sous plafond
- Faux plancher important, permettant le passage des techniques
- Châssis allant jusqu'au sol (accessibilité future terrasse)

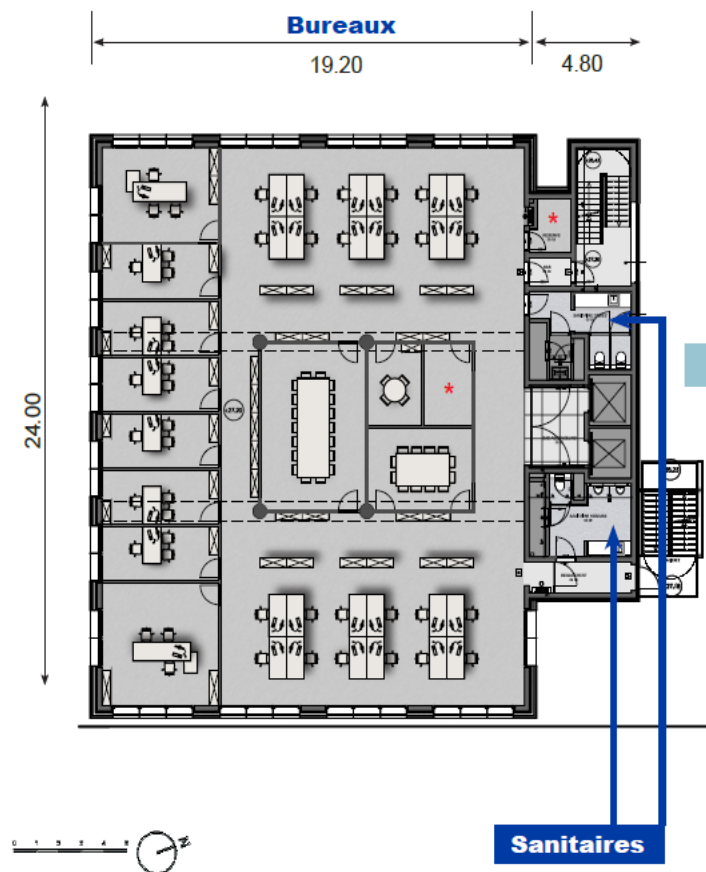
Source/bron: Art and Build

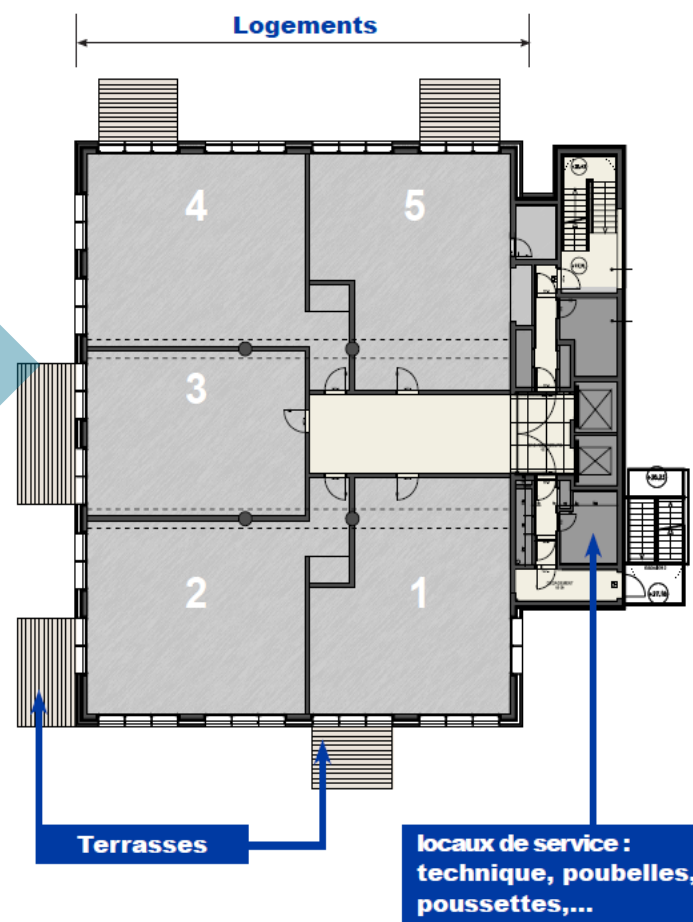

032

Plan d'un étage type de bureaux

Plan d'un étage type de logements

Source/bron: Art and Build

032

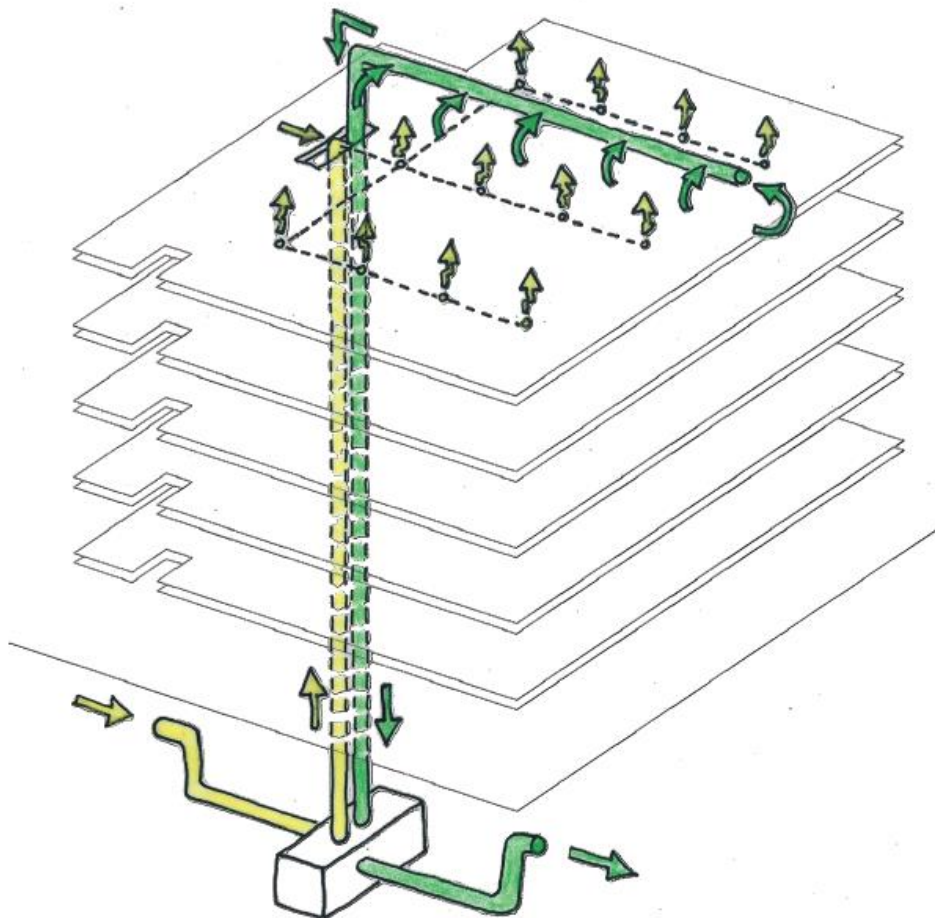
Source/bron: Art and Build

032

Un système de ventilation performant

Ventilation double flux avec
récupération de chaleur par
échangeur rotatif.

Rendement de
l'échangeur = 75%

Source/bron: Art and Build

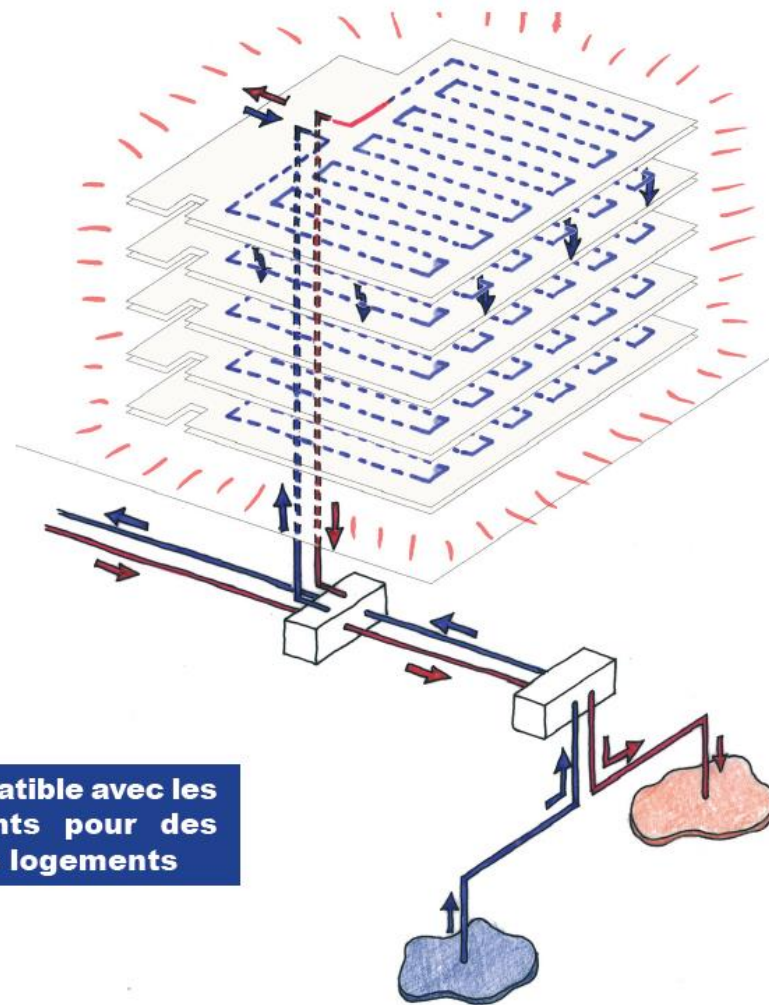

032

Le système est compatible avec les futurs cloisonnements pour des bureaux ou pour des logements

Source/bron: Art and Build

- ▶ Het is niet altijd noodzakelijk zeer specifieke producten te gebruiken om te ontwerpen met het oog op omkeerbaarheid (vrije plattegrond, ruimtelijke spreiding van technieken).
- ▶ Fabrikanten verwerken deze concepten steeds vaker in hun producten.
- ▶ Bepaalde uitvoeringen zullen echter nooit omkeerbaar zijn (lijmen, vastgieten).

HUM

MAT

Gids duurzame gebouwen

- ▶ Thema Menselijke omgeving
Dossier I Een gebouw ontwerpen dat toegankelijk is voor iedereen

- ▶ Thema Materiaal

Dossier I Duurzame keuze van bouwtechnieken en structuurelementen > Ontwerpen > Ontwerpstappen > Kies voor een flexibel, aanpasbaar ontwerp

Dossier I Duurzame keuze van de binnenvloerbekleding > Ontwerpen > ontwerpstappen > Kies voor een flexibel, aanpasbaar ontwerp

Dossier I Duurzame keuze van thermische isolatiematerialen > Ontwerpen > Ontwerpen om een structuur uit elkaar te halen

Dossier I Duurzame keuze van niet-dragende muren en tussenwanden > Een voorziening kiezen

- ▶ Thema Beheer van het project, de werf, het gebouw
Dossier I Omkeerbaar en circulair bouwen

Casestudie I Aeropolis II > Flexibiliteit

MAN

Pierre WILLEM

Projectingenieur

écorce sa

 + 32 4 226 91 60 info@ecorce.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

